

Årsskrift

for

Ringe Efterskole

1965

RINGE EFTERSKOLE

ÅRSKRIFT

1965

36. ÅRGANG
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Farten fremover.

Hvem har ikke prøvet at sætte sig til rette på bænken i en jernbanekupé og nydt rejsen, man skulle gøre?

Man slapper af, læser i en medbragt bog eller et blad, for at udnytte tiden — eller for at tiden bedre kan gå. Der er nu engang de to måder at tage tilværelsen på. — Eller man har nydt udsigten til det landskab, man kørte igennem. — Skiftende billeder: frodige marker med rige afgrøder af korn, roer og græs — marker med græssende køer. Andre steder var det vidtstrakte heder med blomstrende lyng, bakkelandskaber med lyse bøgeskove — eller mørke nåletræsplantager o. s. fr. — Indtryk, som nydes under rejsen — og huskes længe bagefter, nogle endda uforglemmelige skønne. Måske var andre trøstesløse, fordi klimaet med vejr og vind kappedes om at gøre det hele gråt og trist. — For fuldstændighedens skyld kan tilføjes, at en sådan rejse — med tilsvarende oplevelser — kan gøres med anden befordring. Det er i denne forbindelse underordnet. Det fælles er, at man rejser, bliver ført fremad, uden at skulle anstrenge sig. — Med andre ord: det går af sig selv, og man behøver kun at tænke på sig selv — og man kan lade være at tænke på sig selv. — Farten er der, man føres fra sted til sted fremefter. Hvor stærkt man kører, er ligegyldigt, før eller senere kommer man til rejsens endemål — har måske oplevet noget sammen med andre, delt oplevelser, som gør rejsen indholdsrig og uforglemmelig. — Rejseselskabet var skiftende. Nogle stod af ved én station, og nye rejsende kom ind. Kan hælde, at oplevelserne da også ligesom skiftede kulør.

En ting har man vel slet ikke ofret en tanke, at for at man kan rejse sådan, må der af maskinen, der trækker det hele, ydes en kraft, som driver det hele frem. Kan hælde, der er modstand, som skal overvindes, for at farten kan præsteres.

Terrænet ujævnt — det går over bakker, måske store

bakker, bjerge. — Altså, for at rejsen kan gøres, må der sættes en kraft ind fysisk, for at modstanden kan overvindes, enten det er vejr og vind, eller terræn.

Men rejse i det hele taget er altid ledsaget af spænding — mer eller mindre. — Alt efter forholdene.

Digteren Hostrup synger om »fodrejsens dybeste hemmelighed.« Denne: har til målet man nå't, sætter straks man et nyt. — Som sagt, selve rejsemåden er underordnet i denne forbindelse.

Et menneskes liv og levned er jo sådan set en rejse gennem tilværelsen. Det gælder der, at rejsen foregår — tiden går — og vi føres gennem tilværelsen. Vi må tage de oplevelser, der kommer, sammen med de mennesker, vi møder på vor vej. — Om man blot kan slappe af og nøjes med at betragte de forbiglidende — og sine »medrejsende« — er lidet sandsynligt og lidet ønskeligt, hvis livet skal få indhold.

Der skal nok være modstand at overvinde. Menneskets evne skal bruges til at løse de problemer, livet bringer. Men sammenligningen med togrejsen kan delvis bruges.

Vi møder mennesker, hvis blotte tilstedeværelse betyder solskin for os. De er der. Det er nok. — Men vi oplever, at nogle ikke opnår at følges med os, til vi er færdig med rejsen. Der bliver tomt, når de ikke er med længere. Andre vokser op, kommer inden for vor virkekreds og kan bringe os erstatning for de, der forlod os ved en eller anden station. — Nyt solskin. — Nok kan der komme mennesker på vor vej, der synes at have til hensigt at ødelægge vort virke, prøve at gøre os livet surt. Det kan betyde gråvej, storm og slud i vort liv.

Så mindes vi, at en storm kan betyde en styrkelse for en selv, som for planter og træer i naturen. En hærkning foregår, så man står stærkere til den næste storm.

Men husk, at andre end du selv også er rejsende. Det er ikke ligegyldigt for dem, hvordan deres medrejsende optræder. Også vi kan komme til at betyde solskin for andre — også vi kan bringe ulykke over andre, betyde, at deres skæbne ødelægges — eller reddes.

Ofte rejser mennesker gennem livet med den faste overbevisning, at deres jeg er verdens midtpunkt. Alle andre er

af mindre værdi i deres øjne. Det gælder først mig, så mig selv og til sidst mig selv. Derefter haver alle sig at rette. Sådan tager det sig ud for deres medmennesker.

I tidligere tid troede man som bekendt, at jorden var verdens midtpunkt, hvorefter solen og stjernerne drejede sig. — Nu ved vi, at solen er midtpunkt for vort solsystem, mens jorden og de andre planeter drejer sig om solen. Vi ved, at der er mange solsystemer i universet, og jorden, som før var anset for midtpunktet, en ubetydelig klode blandt mange andre. Det er en nedvurdering! —

For mange mennesker er en sådan ændring i forståelsen af verdensbilledet af en måske katastrofal omvæltende betydning. Men, ikke sandt, alt i universet går sin vante gang. Det er blot det enkelte menneske, der har måttet revidere sin vurdering af verden.

På lignende måde går det for dem, der opdager, at deres eget jeg ikke er det faste midtpunkt, hvorefter alt drejer sig, men at det kun er et fnug i tilværelsen, som jorden er i verdensrummet. Livet går sin gang. Men måske bliver der plads til mere ydmyghed i sindet, og måske tid til at lytte til og tænke over, hvad den digter sagde, der skrev følgende:

*Du slægt, der som en storm i høst
hen over jorden haster,
men aldrig i dit eget bryst
til bunden loddet kaster.
Du som vil granske livet ud,
men glemmer livets kilde,
søg dog en gang dig selv og Gud, —
vær stille!
— Læg øret til din egen barm,
hvor sjælen bor i fængsel.
Dæm op for dine lysters elv,
lad strømmen sig skille,
søg så på hjertets bund dig selv,
vær stille.*

Karl Hedemann.

Vinterens møder.

Mandag den 17. januar kl. 20.

Højskolelærer Thomas Rørdam, Rødding.

Torsdag den 10. februar kl. 20.

Skuespillerinde Ellen Malberg.

Tirsdag den 8. marts kl. 20.

Højskoleforstander Mandøe, Ry.

Til møderne er alle velkommen, og brød til kaffen medbringes.

Husk:

JULEFESTEN

afholdes

onsdag den 29. december

kl. 19,30

Vi møder alle

Karl Hedemann.

1940

26. april

1965.

For forstander Karl Hedemann og for Ringe fri- og efterskole blev onsdag den 28. april 1965 en stor mærkedag.

Karl Hedemann fejrede 26. april 25 års jubilæum som skolens forstander, men mærkedagen blev holdt to dage senere. Dagen igennem strømmede det ind med gaver, skønne blomster og telegrafiske hilsener fra nær og fjern på den smukke skole, som han, mere end nogen anden, har æren for, og om aftenen fyldte skolekredsens medlemmer, tidligere og nuværende medarbejdere og mange gode venner den store sal til sidste plads for at hylde den afholdte skoleleder.

Dagen indledtes med, at der blev nedlagt blomster på fru Dagmar Hedemanns grav på Ringe kirkegård, og senere

samledes bestyrelse, lærere og nogle indbudte gæster til en frokost. Her deltog også tømrermester Viggo Poulsen, der var kasserer for skolen, da Karl Hedemann for 25 år siden blev ansat som forstander.

Der blev overrakt gaver. Et dobbeltkapslet guldur med kæde fra skolekredsen, lærerpersonalet et lysbilledapparat og fra Elevforeningen et dejligt maleri af O. V. Borch, for blot at nævne nogle af de fine ting.

Ved aftenfesten åbnede skolekredsens formand, gårdejer Verner Tange, Lundebakken, talernes række og sagde, at der var grund til at fejre Karl Hedemann, som vi alle har så meget at takke for. Bestyrelsen siger tak for dygtig ledelse af skolen. Vi takker, fordi du altid har haft din egen mening og haft mod til at sige den. Du har nået resultater, og for dig var alle børn og unge lige. Begavet eller mindre begavet, det ændrede ikke din indstilling.

Vi takker for mange års trofast og idealistisk arbejde. Du har haft dine meningers mod og har nået resultater, netop fordi du ville og turde være dig selv.

Karl Hedemann har ikke været skånet for modgang og skuffelse gennem de 25 år, men du fortsatte på udmærket måde den gerning, Laust Rasmussen og senere P. Birkelund øvede før dig.

Der var problemer, da den gamle skole var slidt op, og det var Hedemann der blev drivkraften i det store arbejde, da den nye skole skulle rejses. Du var vel den eneste, der virkelig troede på, at det kunne lade sig gøre, og denne stædighed er vi lykkelige for i dag.

For Hedemann var denne skole ikke et levebrød, men en livssag, og du har altid holdt friskolens fane højt. Tak for de 25 år og ønsket om mange gode år endnu til gavn for Ringe fri- og efterskole.

Valgmenighedspræst Frederik Nørgaard, Ryslinge, holdt festtalen, da forstander J. P. Isen, Nr. Broby, var blevet forhindret på grund af sygdom.

Mit første møde med Karl Hedemann går helt tilbage til 1927, da Hedemann var lærer ved Vejstrup højskole. Også den gang var skolestrukturen i støbeskeen, men Hedemann forstod at kombinere børneskolen og efterskolen, for disse to skoleformer er nært knyttet til hinanden.

For nyligt førtes i Københavns kommuneskolers blad nye angreb frem mod friskolen i almindelighed og de små skoler i særdeleshed. De tåler ikke, at der findes skoler, som vil gøre det på en anden måde.

Det er godt, der er skolefolk, som vil værne om friheden, og det er en lykke, at vi herhjemme har undervisningspligt, men ikke skolepligt. Det er værd at bemærke. Det står forældrene frit, hvordan man ønsker sine børn undervist. Denne frihed eksisterer på papiret, men man angriber, at denne frihed føres ud i livet.

Man kræver, at alle skal bære sig ad på samme måde, men er det ikke menneskets stilling, det drejer sig om? Vi har store værdier at værne om.

Det vil fortsat være hjemmets opgave at stå midt i selve livet, og for friskolen er hjertesagen at stå i velsignelsens tjeneste som medarbejdere for hjemmet.

Dette er ikke noget formelt. Jo større en skole er, des vanskeligere er det at holde kontakten med hjemmene, og her har friskolen med det direkte forældreansvar gode muligheder for at vise vejen, mens efterskolens mål vil være at hjælpe de unge. Uden terperi, på det jævne, med naturlige og hjertelige tillidsforhold.

Karl Hedemann har vist den dybe forståelse af friskolen og tjent den sag, i dyb forståelse af, hvad den var og er.

Efter kaffen talte provst H. N. Blauenfeldt, der understregede, at hver egn har sin jordbund. Det er ikke tilfældigt, men historisk bestemt. Det hænger også sammen med befolkningen, og på Midtfyn er man i slægt med det oprindelige.

Urbefolkningen her på stedet ønskede muldjord ved sit bryst, og den stive lerjord trængte til at formuldes.

Vi ved, at vi skal dø og ønsker at skabe jordbund for noget, der kan gro fremover. Næste slægtled gror i os, og der er meget ved denne egn, der er gødet godt og slægter, der har fundet sig godt tilrette.

Vi takker for det bidrag, skolen her har ydet for at skabe den gode muld for de mennesker, der har villet lade sig formulde, for uden muld intet liv.

Forstander Berthel Nielsen, Bramminge fri- og efterskole,

mindedes da han for 21 år kom til Ringe. Da herskede der anderledes forhold. Jeg mindes, vi havde dansk i spisestuen. Vi havde 65 elever til historie, og de sad helt op omkring os. Vi legede røvere og soldater i præsteskoven. Jo, det var fire dejlige år med flinke elever og gode hjem. Jeg mindes det gode samarbejde med Karl Hedemann og din kone. Tak for alt, hvad vi lærte her og tak for den store tillid, der altid blev vist os unge lærere. Alt var præget af redelighed også udover skolens sigte.

Jeg ønsker kredsen til lykke med den dejlige skole. Hold sammen om denne skole. Hedemann og den gamle skole fortjener det. Han holder af sit arbejde, og hans ledetråd har altid været at gøre det bedste for børnene og de unge.

Elevforeningens formand, Erling Andersen, Egsmarken: fra gamle efterskoleelever skal der lyde en tak for den måde, hvorpå du færdes blandt dem. I den alder betyder det noget, hvordan man bliver omgået og behandlet, men du var ens overfor alle.

Der skal også lyde en personlig tak for godt samarbejde og for hjælp og støtte. Vi kommer i dit kontor, vi kan færdes frit som i vort eget hjem, og du trækker selv med på læsset, og trækker sommetider også det, vi andre går uden om.

Det føler eleverne også, og der går i dag mange venlige tanker til dig og skolen fra masser af hjem udover landet.

Lærer Thomas Nielsen, Ryslinge: vi kommer tit. Vi spiller meget af din tid, og jeg mindes engang, jeg kom til Hedemann med et problem, og det var typisk for ham, da han sagde sin mening, men derefter føjede til: »Sådan ville jeg gøre, men det er ikke sikkert, du passer mine træsko, så du må finde formen selv.« Vi har vor frihed i og udenfor timerne, men det er frihed under ansvar. Selv om du er konservativ i tankegang, værner du om ungdommens idealer. Du ved, at der er meget nyt fremme i tiden, og du er altid villig til at prøve nye veje i arbejdet for ungdommens dygtiggørelse og opdragelse. Tak for et dejligt samarbejde gennem mange år.

Montør Chr. Jørgensen, Ringe, mindedes, at han som formand var med til at ansætte Karl Hedemann, og han har

siden trådt sin egen sti. Med sin brede, tunge skikkelse skabte han grokraft uden at skele til højre eller venstre.

Det at vælge en ny skoleleder kan betyde knald eller fald, og vi er Karl Hedemann tak skyldig for de former, han skabte.

Fhv. friskolelærer Th. Sehested, Ringe, bragte en hilsen fra Birgit Møller-Jørgensen, der på et lille hold aldrig ville glemme Danmarks frihedsdag, som hun oplevede på denne skole. Ringe efterskole er højskole for 15-17-årige, hvor fortællingens kunst bliver øvet. Det er en evne, der er umulig at lære, og intet er bedre for de unge.

Karl Hedemann har menneskekundskab og måske navnlig i historie, litteratur og kulturhistorie har han greb om de unge og samtidigt en vittig humor ved siden af dyb alvor.

Liv er kamp og kamp er liv, og netop på denne skole har Hedemann lagt sine kæmpekræfter og øvet en stor gerning for unge og børn. Tak for din tillid og lykke fremover.

Lærerinde frk. Kis Nielsen, Rantzausminde, tolkede sin tak på vers, og forstander Bitz Johansen, Viborgegnens ungdomsskole, takkede også for tiden på skolen i Ringe og for, at man der fik lært, hvad efterskolen var og er.

Lærer Knud Hedemann, Gelling, nævnte minder fra sin barndom, hvor hjem og skole var vokset sammen, med stedet og familien. Til lykke med de 25 år.

Konsulent F. Skov-Johansen, Ringe, pegede på den kæmpeforskul, der var på forholdene for 25 år siden og nu, og den ny skole kom til at betyde mere, end de fleste aner. Jeg takker for det gode samarbejde med Hedemann, for godt naboskab og for hans humor, der altid er velplaceret. Hedemann ynder ikke øregas. Han er bundreel i alle livets forhold.

Gårdejer Knud Eriksen, Gestelevlund, tolkede en faders tak til skolen, der ikke altid har haft medgang. Han nævnte, hvorledes Hedemann i en lille landsby rejste 47.000 kr. til den nye skole. Han havde energi, han forstod at lave et regnestykke og få det til at gå op. Nu er skolen her, og det vil kommende slægter sige Hedemann tak for.

Forstander Karl Hedemann kom i sin takketale ind på en række af de problemer, der var blevet rejst af de mange

talere, og Hedemann viste endnu engang, at han er en såre beskeden mand og fuld af humor.

Arbejde skaber glæde, og her har været rigeligt at se til, men Midtbyn er verdens dejligste plet at leve på, men selvfølgelig har der været vanskeligheder, selv om alt i aften har været lyseblåt. Vi har to kirker i Ryslinge og én i Ringe. Det kan også give problemer, men vi har aldrig mærket dem, og vi har da også med glæde indbudt tre præster og en provst til i aften, for vi har levet fredeligt side om side. Vi mennesker har alle kanter, men som tilsynsførende gennem tyve år har provst Blauenfeldt aldrig generet os. Vi har haft elever fra Kina, Færøerne og Grønland, så geografisk kan kredsen ikke være større.

Man taler om efterskolen kontra fortsættelsesskole, og kræver man, at vi skal møde med et eksamensbevis, ja, så tager vi det med, selv om det efter min opfattelse ikke er det afgørende.

Der var mange, der rystede beklagende på hovedet, da jeg efter en prøveprædiken — eller hvad vi skal kalde det — sagde min stilling op ved den offentlige skole. Tyskerne var kommet, hvor stor var pensionen i Ringe, og vi havde det så godt ved det fulde grødfad. Men vi gav afkald på grøden, for arbejdet fristede. Dagmar var mig en uforlignelig medhjælp både i hjem og skole, men hendes helbred bukkede under. Jeg sad ene tilbage og manglede ofte hendes gode råd eller kloge ord om skolen.

Den ny skole.

Bare det går, folk var bange, men på ny var jeg heldig, og den gamle skole blev erstattet af noget mere tidssvarende.

Den offentlige skole ejer den vældige kraft, at der er penge nok at tage af. Det ser det da ud til. Vi erkender også, at der er mange fortræffelige lærere i den danske folkeskole, medarbejdere vi kan lære af, men når der tales om efterskolen som et supplement til folkeskolen, en skole for børn med adfærdsvanskeligheder, så kan jeg ikke følge med.

En selvstændig skole må være bedre end en blindtarm.

Det må være noget væsentligt, at de unge får en god undervisning, men også opdragelse, for her har mange unge fået for lidt med hjemmefra. Det skal ikke være præget af luksus, men af et naturligt samspil mellem mennesker.

Gennem 25 års travle arbejdsdage har jeg følt glæde over arbejdet med børn og unge, og der har været problemer nok at kæmpe med. Der har ikke altid været tid til møder og lignende, men vi har gjort det, vi orkede. At lede en efterskole kræver døgndrift, og jeg har ikke indtryk af, at det er blevet lettere med årene, men vi tog vort skrub og lærte af modgangen. Som skoleleder må vi dele glæder og sorger med eleverne, men er også forberedt på skuffelser. Det gælder om, at lægge en linie og håbe, den kan holde.

Jeg skylder mange af mine medarbejdere stor tak. Malermester Hansen, Bøgehoved, der spillede for os til folkedans, som han gjorde det hos Laust Rasmussen og Birkelund. Ingrid skylder jeg stor tak for dygtig ledelse, selv om det ikke plejer at være noget, vi giver udtryk for, men midt i jubelen er det rart at stoppe op, glæde sig over markerne uden for vor dør og alt det smukke om os.

Det har varmet en ensom mand, at man har båret over med mine kanter og så håber vi på endnu nogle gode år. Tak for godt venskab og samarbejde.

Med dette referat, som jeg takker en af vore lokale avisfolk for, håber jeg, at alle gamle elever har fået et lille indtryk af den strålende jubilæumsfest, som skolen den 28. april var rammen om.

I ønskes alle en glædelig jul og et godt nytår.

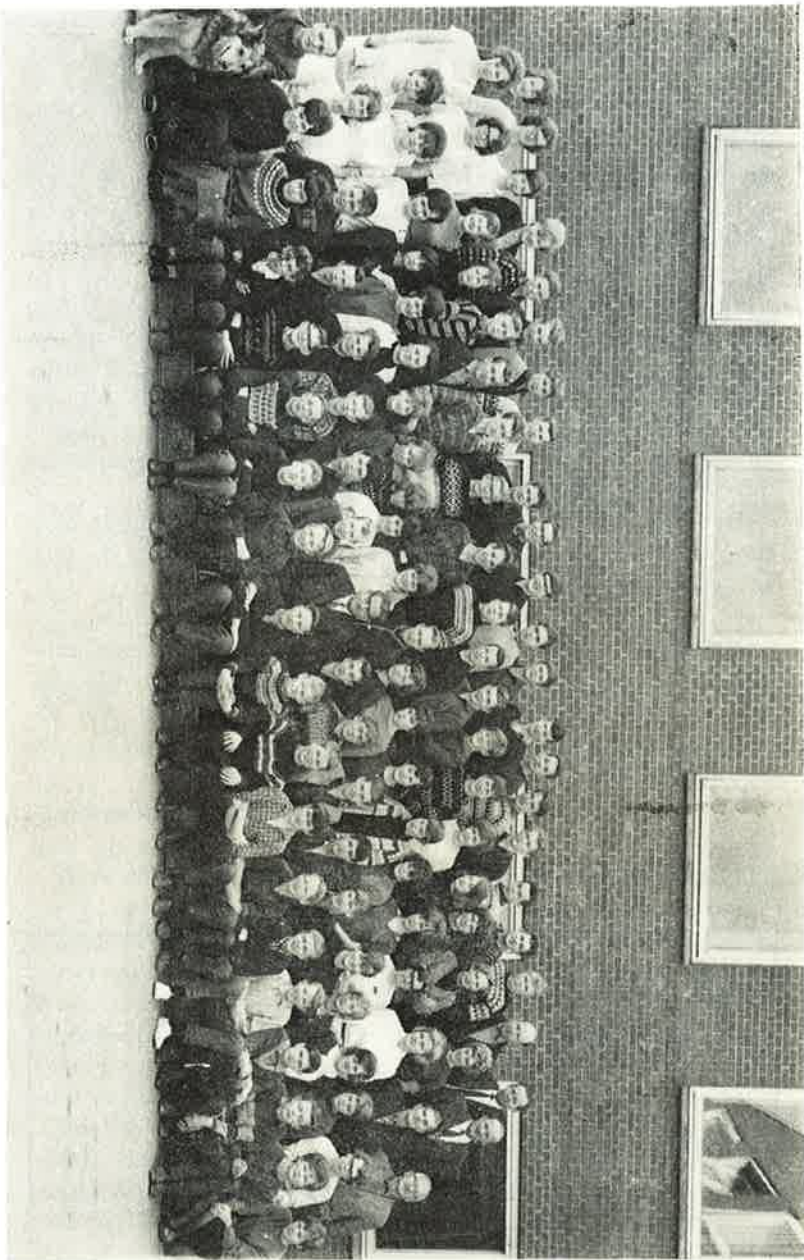
Erling Andersen.

*Alle gamle elever ønskes
en glædelig jul og et godt nytår.*

Karl Hedemann.

Holger, Knud, Bent og

Karen Margrethe Hedemann.

Hvor der er gærende kræfter.

I »gamle dage« hørte man næsten ikke andet, end at ungdomstiden var en god og lykkelig tid, en tid fuld af sol og sommer. Foden var let og hjertet endnu lettere. Kampen for tilværelsen var af en sådan beskaffenhed, at den ikke havde nogen videre betydning for ens velbefindende. Selvfølgelig stilledes der krav også til de unge, men kravene forvoldte dog ingen videre besværligheder udover dem, de unge lavede sig selv, og kun da sådanne, som følger med dette at være ung. Ja, sådan hørte man med undren, men også med en lille smule mistro, de ældre sige, for sandt at sige, så syntes man egentlig ikke, at det at være ung og være på vej til at blive voksen, var så særlig lyst og strålende. Det var slet ikke så morsomt at skifte ham, i hvert fald gjorde det ondt både indvendig og udvendig. Jeg tror i hvert fald, at mange unge i overgangsalderen føler ikke så få besværligheder, at mange synes, at tilværelsen er helt umulig. Der er slet ingen harmoni til stede, mange føler sig usikre og mismodige, man kan ligesom ikke finde sig selv. Sådan har sikkert alle tiders ungdom følt det i de besværlige ynglingeår, og når de gamle siger: ja, I kan sagtens, I unge! så tror jeg, at de skuer ligesom ned fra et højt stade og nu kun ser deres egen ungdom i mindets stråleglans, og at de har glemt alt »det vrangt og skakke«, som Ibsen siger.

De helt unge føler sig ofte mismodige, fordi de let bliver overset, ingen regner rigtig med dem, tror de da, derfor føler de sig usikre og ofte tilovers.

Mange unge undres ofte over sig selv. Denne uophørlige skiften mellem lys og mørke, snart er man højt oppe, men snart langt nede. Om morgenen kan man tralle og synge, men inden aften føler man sig begravet i det dybeste mørke og tror ikke, at man dur til noget og aldrig bliver til noget. Man har opdaget, at man er to: noget lyst og noget mørkt, noget godt og noget ondt.

Denne følelse af en indre splittelse kan man kalde ungdommens stadig skiftende aprilvejr.

Vi synes vist alle, at april er en herlig måned, men vist nok mest fordi den er forløber for den lyse maj og den herlige sommer. Men april er urolig som et ungdommeligt sind. Man ved sig aldrig sikker. Dagen kan begynde lys og skøn, men så har man pludselig en isnende haglbyge over sig. Snart er alting mildt og grødefuldt, men så kan der komme dage med regn og kulde, så ethvert håb om forår og sommer må skrinlægges. Sådan er også de tidlige ungdomsår i livets april.

Bjørnson har en lille sang om april, den er god at få forstand af. Dette lille digt kan måske give en eller anden tvivler fornyet mod til at tage den kamp op, som man jo altså skal se at komme igennem. Foruden en skildring af den fremrydende vår — der er et billede af den standende strid i de unges stemningsliv — lader digteren os også ane sommeren, der vinker forude:

*Jeg vælger mig april!
I den det gamle falder,
i den det ny får fæste,
det går med lidt rabalder,
dog fred er ej det bedste,
men at man noget vil.
Jeg vælger mig april!
Fordi den stormer, fejer,
fordi den smiler, smelter,
fordi den evner ejer,
fordi den kræfter vælter —
i den blir somren til!*

En sådan frisk og frejdig sang kan vist godt hjælpe en og anden over et dødt punkt og give varme, så man føler lyst til at tage fat igen med frisk mod. Dette at tage fat og få udrettet noget er da vist også det, der hjælper allerbedst i mismodets stunder, og der er vist mange pligter at tage fat på. Gå lige løs på dem. Du unge mand eller kvinde! har du ikke lige i øjeblikket, hvad du forstår ved arbejde, så deltag i en eller anden form for idræt. Sport hjælper ganske bestemt med til at gøre ungdomstiden lysere og lykkeligere.

Det kan jo godt være, at adskillige unge interesserer sig vel meget for sport, så det går ud over deres arbejde, men det er jo ikke ensbetydende med, at alle unge deltager for meget. Det er i hvert fald bedre at være med der, hvor bolden skal skydes i mål end at stå ørkesløst på et gadehjørne eller deltage i hølleoptyøjer ved Storkespringvandet.

Denne gærende uro hos de unge har sammenhæng med den evige indre strid, der findes i ethvert menneske. Kampen mellem lys og mørke, kampen mellem godt og ondt. Derfor føler også mangan ung, at han eller hun er ligesom to forskellige personer, og man kan med rette sige: jeg forstår ikke mig selv. Men det er noget menneskeligt. Alle voksne kender også til denne strid, til denne delthed i vort menneskevæsen, »thi det gode, jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg!«

Denne standende strid har helt fra de ældste tider optaget digternes tanker og været genstand for deres digtning. Fra den allernyeste tid har en af vore betydeligste digtere skildret en sådan dobbelthed hos en af sine figurer, ja, forresten flere steder i sin digtning. Jeg tænker på Martin A. Hansens bekendte roman »Løgneren«. Digteren skildrer her en mand, en lærer på en lille ø, som et menneske på godt og ondt. Vi følger ham i hans gerning i skolen, og her er han ypperlig. Han har børnenes fortrolighed og forstår at undervise, så de føler hver skoledag som en fest. Altid er han hjælpsom og forstående, og børnene elsker ham. Men også uden for skolen er han vellidt, for han har altid en hjælpende hånd, hvor det gøres nødig, enten det så gælder en gammel fattig kone, der er i nød, eller det gælder en ung pige, der er kommet i ulykke. Jo, vi kan ikke andet end synes om denne Johannes Vig.

Men digteren viser os så et andet billede af sin »helt«, og da er han all andet end tiltalende. Vi får at vide, at han ikke ret godt kan lade være at flirte lidt vel meget med de unge piger, ja, end ikke de gifte koner går fri, og så er han glad for de våde varer. Han drikker sig fuld i altervinen en aften i kirken. Han er altså en person med mange og alvorlige fejl. Han er en person på godt og ondt, og lys og mørke kæmper i hans splittede sind. Sådan mener digteren, at kampen står

i de allerfleste af os, og det er ganske sikkert også rigtigt set. Vi er alle en blanding af godt og ondt. Ingen er hundrede procent gode, men sikkert heller ingen hundrede procent onde. Sådan er mennesket skabt, og så må det bero på den enkelte selv, om det ene eller det andet skal få overtaget.

Der vil det jo så ofte være svært for den helt unge at klare sig, for hvad er godt og hvad er ondt, hvad er lys og hvad er mørke. Her er et punkt, hvor vi, der er ældre og mere erfarne, må træde hjælpende til, men det kan ofte være svært, for den unge kan godt virke lukket og utilnærmelig, så det er svært at komme på talefod med hinanden. Det nytter jo i hvert fald ikke, hvis man vil have ungdommen i tale, da evig og altid kritisere den. Nej, man må først og fremmest lære at forstå de unge, lære at forstå alle deres vanskeligheder, unoder og alt for mange kræfter for så at håbe på, at »hvor der er gærende kræfter, skyder det året efter.«

Den gamle digter C. Hostrup har sikkert ret, når han om ungdomstiden synger:

— *Lad det bryde! lad det gære!
stem ej strømmen! tål dens brag!
den vil bære
grøde til en sommerdag.*

Thomas Nielsen.

Alle gamle og nye elever ønskes en glædelig jul og et godt nytår.

Mine bedste ønsker om en god jul og et godt nytår til alle gamle elever.

Ingrid Petersen.

Livets sammenhæng.

Ibsens kendte ord i »Brand«:

*Det, som du er, vær fuldt og helt
og ikke stykkevis og delt,*

— rører ved noget centralt i menneskelivet. Det peger på den sandhed, at det skiftende, ustabile, det svingende i os måske er vor farligste fjende. Kun få viser os en naturlig indre sammenhæng, en ubrudt kontinuitet, som er af så stor værdi både ud- og indadtil. Ikke enhver ejer en fortsat linie, en levende forbindelse mellem livets forskellige afsnit. Barnets uklare fremtidsdrømme kan skabe en sådan. Det kræver mod at bygge sit fremtidshåb på dunkle anelser om, hvad man allerhelst vil nå, men hvilke vejvisere er bedre?

Det *kan* nytte at rette opmærksomheden mod dette: samling i sindet. Hvor stærk en livsopbyggende magt dette har, kan ses i en ældgammel, østerlandsk fortælling, der i århundreder har vandret fra land til land. Gangen i fortællingen skal kort angives her:

En østerlandsk fyrste kom på en jagt bort fra sit følge. Træt og ene traf han mod aften en lyslokket hyrdedreng, hvis eneste eje var en hyrdestav, en fløjte og en taske — foruden det mest åbne, ærlige ansigt, fyrsten nogensinde havde set. Drengen viste ham den rette vej. En tid efter bestemte fyrsten til tak herfor at »gøre en stor mand af ham.« Drengen fik en uddannelse og blev sidst overskatmester, og hans navn, Ali Beg, blev kendt over hele landet.

Her havde kongen en mand, som aldrig havde svigtet hans tillid. Men misundelse findes alle vegne. Ali Begs fjender begyndte at dryppe mistillidens gift i kongens øre. Modstræbende gav kongen dem lov til husundersøgelse. Griske som rovdyr undersøgte de alt i Ali Begs hus: breve, bøger, skuffer, men fandt intet. Selv var han rolig, han havde intet at skjule. — Ved en aflåset dør svor han, at *der* fandtes intet af værdi for dem. Også kongen bad dem tro ham; men de brød døren op. Der stod de! Endelig blev de tavse og slog

øjnene ned. Kongen rørtes til tårer over Ali Begs ord: »Her er alt, hvad jeg i sandhed kalder mit i denne verden!« — En taske, en fløjte og en lappet drengeklædning hang på væggen; i krogen stod en hyrdestav, som kongen havde set for mange år siden. —

Kongen så klart en fast linie i Ali Begs liv. Denne mand ejede livets kontinuitet. Til dette lille rum tyede han, når store beslutninger skulle tages. Her kunne ansvarets alvor tale til ham i stilhed og ro. Dette fristed var *hans* alene. Her kunne fjenders gift ikke sårø ham. Her var han i fred under barnemindernes magt. I dette centrum kunne han skille skallerne fra kernen, og den kunst er tung at lære, dyrkes kun af såre få.

En af disse få var Dag Hammarskiöld (1905-1961), generalsekretær i FN. I 1957 fik han indrettet et værelse i 38. etage i FN-huset, viet til stilhed og eftertænksomhed. Ofte var det vanskelige og skæbnesvangre beslutninger, denne mand måtte tage alene i det store hus med over 2000 travle medarbejdere fra mange lande. Midt i værelset står en klippeblok af jernmalm fra Sverige. Der er ingen vinduer, ingen møbler, kun en enkelt stol at hvile på. Lyset fra oven strømmer ned over den massive klippes glitrende overflade. Dag Hammarskiöld sagde ved indvielsen bl. a.: »Dette er et værelse helliget freden og dem, der giver deres liv for freden. Det er et stilhedens rum, hvor kun tankerne skal tale. — Af jern har mennesker smedet sine sværd, men også sine plovskær. Af jern har man bygget tanks, men også boliger.«

Der er ingen symboler i dette enkle rum, intet, der afleder opmærksomheden eller bryder stilheden for den, der søger fred og ro for sig selv og andre i en urolig verden.

At søge kontinuiteten bevaret, er en form for selvopdragelse, som kræver troskab mod det bedste, livet gav os. Troskab mod andre og mod os selv.

Hermed ønsket om en glædelig jul og et godt nytår!

Ingeborg og Th. Sehested.

Jeg har læst en lille bog, der hedder »Det evige smil«, og da jeg selv synes om denne bog og mener, den har noget i sig, vil jeg gerne lade et lille udpluk gå videre. Per Lägerkvist har skrevet den, og den er en fabel over en skare døde, som fordriver evigheden med at tale om deres svundne jordeliv.

Nej, sagde en af dem og fortsatte en samtale, som havde varet i uendelige tider, de levende er for selvglade. De bilder sig ind, at alting afhænger af dem. De herser og regerer med deres småtterier og bilder sig ind, at de lever. Når de kommer ud af husene om morgenen og glade over en ny dag, skynder sig af sted i den kølige luft, så sender de hinanden hemmelige øjekast, lige som de ville sige: du og jeg, vi er levende, du og jeg, vi lever. Og de skynder sig af sted til deres gode og dårlige gerninger, stabler dem oven på hinanden, den ene oven på den anden, til alting ramler sammen, og de kan begynde forfra igen. De er nogle små selvtilfredse og indbildske kryb, ikke andet. De bygger op og river ned, bygger op og river ned, og svedige af iver blinker de hemmelighedsfuldt til hinanden, vi lever, vi lever, vi lever! De bygger og bygger og peger på alt det, de har fået halvfærdigt eller så omtrent: alt det har vi nået, det har vi gjort. De er nogle små, indbildske kryb, ikke andet.

Han sad og stirrede bekymret hen for sig. Han var mager, forgræmmet, udslidt.

Livet har til dato nogle milliarder døde, fortsatte han. Det er os, der lever. Vi bor i dem dernede. Vi bor stille. Vi går rundt på strømpesokker, der er ingen, der hører os. Det er ikke os, der larmer, vi er fordringsløse og tavse. Det er ikke os, der passer dampmaskiner og sætter jernbanetog i gang og ringer op i telefonen. Men det er os, der lever. Det er ikke os, der bygger op og river ned. Det er ikke os, der mærker, at det er morgen og at det bliver aften. Men det er os, der lever.

En anden tog ordet, en tredje, en fjerde, en femte, alle

forsøgte de på at få en mening frem om deres jordeliv, som de mente måtte findes, skal der i det hele taget være en mening?

De sad længe lavse og tænkte hver på sin kant.

Men pludselig blev samtalen fortsat af en tyk og undersætsig herre med små øjne og med hænderne foldede over den fremspringende mave. Han så ud til at være urtekræmmer, men måske lidt intetsigende. Han sagde:

Selv om jeg ikke har forstået noget af det, d'herrer har sagt, føler jeg alligevel, hvor enig jeg er med d'herrer i det hele.

Hvor er livet dog dejligt at leve. Hvor var livet dog stort og herligt. Når jeg stod bag ved min disk med alle mine varer omkring mig, med duften af ost og kaffe, af sæbe og margarine, hvor var livet så dejligt.

Min forretning var den største i byen. Så vidt jeg ved, var der ingen, der var så betydelig som den. Den lå i den fornemste gade, alle folk kom til mig. Den førte finere varer end nogen anden. Ja, der var så vidt jeg ved, ingen andre end den.

Jeg siger det ikke for at rose mig selv. Jeg var alligevel en jævn mand. Jeg var urtekræmmer Petersen, ikke andet.

Derefter sagde en anden:

Jeg tror, at livet er alt. Jeg tror, at livet er noget stort og rigt, som kun kan fattes af det store, vældige menneske. Jeg var sådan et menneske.

Derefter tilføjede urtekræmmeren, som sad lidt for sig selv og adskilt fra dem:

Jeg er fremdeles urtekræmmer Petersen.

Så sagde en anden:

Jeg samlede på glæde. Jeg stjal den fra andre, for at jeg kunne få den, jeg ville være den lykkeligste af alle. Jeg blev aldrig mæt, det gik mig godt, jeg samlede og samlede, jeg var grådig efter glæde, fik aldrig nok. Jeg tog i den grad til mig, at der ikke blev noget tilbage rundt omkring mig, men det var i et stort land. Da jeg blev gammel, begyndte jeg at tvivle på, om jeg alligevel havde handlet rigtigt, om jeg, trods alt hvad jeg ejede, virkelig kunne kalde mig lykkelig. Jeg behøjdede mig selv meget i mit liv og tvivlede på mig selv.

Der var mange, der aldrig sagde noget, man mærkede ikke, at de var til. Blandt dem var der en ubetydelig gammel mand, han havde et varmt hjerte og sad bare og lyttede til de andre. Han havde en levende interesse for, hvad hver af dem sagde. Men når han tænkte på sit eget liv, synes han, at det havde været så fordringsløst og næsten latterligt, og han skammede sig for at huske sig tilbage til det. Han hørte efter, når de andre fortalte om deres, og han levede sig ind i deres liv, det var, ligesom han selv ikke havde haft noget. Og alligevel så havde han jo også noget for sig selv, noget, der var hans og ingen andens. Men engang imellem brød der ligesom noget andet frem, han kunne føle det så sælsomt og smukt inden i sig, men han kunne ikke give det til nogen anden. Han ville give. Han ville blomstre af.

Han ville sidde og fortælle om sit simple liv, ligesom de andre sad og fortalte om deres, om hvordan han havde haft det, hvad han havde tænkt på, og hvad han havde følt, mens han levede. Alle andre måtte jo synes, at det var så ynkeligt alt sammen, de måtte jo le af ham, gøre grin med ham, og det ville han ikke have, for for ham var livet ikke ynkeligt eller latterligt, ikke engang hans eget. Derfor lyttede han kun til de andre, selv havde han ikke noget at sige.

I de andres tilværelse, der havde livet været så meget større end i hans, han forstod, at han ikke skulle trænge sig på med sit, som var mindre, så blev alting smukkere, blev så stort og smukt, som det virkelig var. De havde alle oplevet noget stærkt eller rigt, hos dem var der noget, der havde blomstret og båret frugt. Måske følte de det ikke altid selv som noget stort, men han følte det, han vidste, at det var der. Derfor lyttede han til alle og var lykkelig gennem dem. Men selv hos dem var der sådan en lidenskab, sådan en i deres smerte, at han også forstod, hvad meningen var med dem, og sad og lyttede som til en vældig flod langt borte. For han havde ikke selv oplevet noget stort, han havde ikke selv følt noget rigt og mægtigt inden i sig, han havde bare levet med stille glæde.

I et w.c. under jorden havde han siddet ved en luge og taget mod betalingen. Mod en ti-øre havde han udleveret lidt papir, det var det hele, derfor var det, at han ikke ville tale

om sit liv. Hele hans tilværelse var henrunden dernede. Han havde taget pladsen som ung, ikke for at blive der, bare for at have noget at bestille, medens han ventede på sin rette kaldelse. Men lidt efter lidt var han begyndt at forstå, at også det var en kaldelse, og at det var hans. Hvorfor skulle han ikke være tilfreds? Han udfyldte en plads, som skulle udfyldes, hvis han ikke gjorde det, så måtte en anden udfylde den. Så kunne han lige så godt gøre det. Det var en ubetydelig plads, men han var heller ikke noget betydeligt. Han var et almindeligt menneske. Sådan tænkte han, og han blev der og han blev lykkelig.

Skønt han sad dernede fra morgen til aften og så sjældent så dagslyset, kom han alligevel til at forstå livet og til at elske det over alt i verden. Han forstod, at der var ikke noget grimt i det, all var smukt og godt. En del var større, andet var mindre, men alt havde sin betydning, intet var ligegyldigt eller værdiløst, intet måtte man fornægte. Alting kunne ikke nå op til storhed, noget måtte være så underligt småt, bare for at det andet kunne blive så meget des mærkeligere, så det kunne stige så meget des højere, for livet var rigt, men ikke ubegrænset rigt.

Sådan sad han og tænkte dernede, og forstod i årenes løb meget. Hver enkelt fandt i sin sjæls dyb et og andet at fremføre, noget lyst og godt. De lyttede til hinanden og byggede i fællesskab deres tro op.

Da løftede den ældgamle mand under alles tavshed igen sit grånede hoved og sagde, idet han så frem foran sig, som om han endnu havde lang vej:

Jeg erkender dig, kære liv, som det eneste tænkelige iblandt alt det, der ikke kan tænkes.

Derefter var der ingen, der sagde noget mere. Det, som skulle siges, synes de var sagt.

— — —

Mine bedste ønsker om en god og glad jul!

Esther Torp.

Livet — en opgave!

For et stykke tid siden læste jeg et vers i avisen. Det lyder i sin enkelhed således:

*Der ligger en ugjort gerning
og venter på hver og en,
den ene skal råde en gåde,
den anden skal løfte en sten,
men gerningen stor eller lille
er lagt et sted på din vej,
og hvis den skal løftes i lyset,
så skal den løftes af dig.*

Her er vi ved noget af det centrale i hverdagen: livet er ikke blot en gave, men en opgave, hvor vi hver især må gøre en indsats ud fra vores egen opfattelse af, hvad der tjener til at gøre verden lidt bedre, end den er. Dette gælder både i hverdagens arbejde og i livet som helhed.

Med andre ord: vi skal ikke blot altid vælge gaverne — altså den del af arbejdet, vi kan lide, men tage opgaverne, efterhånden som de kommer og gøre vores bedste, uanset om vi synes om dem eller ej. Så vil resultaterne blive bedre både for os selv og vore medmennesker.

Vi må også lære at forstå og respektere hinanden, selv om vi er nok så forskellige. Ligeledes skal vi bære over med hinandens skrøbeligheder. I stedet for at være misundelige og falde over hinanden, så snart der er mulighed for det, skal vi prøve at være venner — ikke blot på overfladen, men helt igennem.

*En ven er den, der ved alt om dig,
og kan lide dig alligevel!*

En rigtig glædelig jul og et godt nytår ønskes af

*Kirsten Hansen (Christensen), Hyldegårdsvej 11,
Seden.*

Vore medmennesker.

I vor tekniske og oplyste tid kan den tanke vel undertiden strejfe en og anden, hvor har alting dog gået langsomt før i tiden, det har taget hundrede år, før en ting eller en skik er blevet folkets eje. Men så må vi samtidig tænke på, at kun få timers flyverejse fra os leves livet endnu på et lignende stadiet som hos os i oldtiden.

For at få Afrikas befolkning ud af oldtiden sender vi folk ud for at hjælpe. Vi ved, at når der her fra landet sendes folk ud i verden, det gælder såvel til De Forenede Nationer som til de såkaldte U-lande, da sidder disse mænd og kvinder ved forhandlingsbordet eller arbejder sammen med folk af alle nationaliteter, og de møder folk af alle hudfarver, gule, brune og sorte, alle disse mennesker mødes på lige fod. Vi læser, hører, ser fjernsyn og film om disse folk og om det storslåede arbejde, der gøres, mon vi europæere ikke er tilbøjelige til at føle os lidt stolte over, at vi ikke tilhører disse primitive folkeslag, som vi sender eksperter ud til.

Her må vi huske, hvad der står i De Forenede Nationers pagt, at vi skal respektere de andre folk, selv om vi ikke forstår dem. Forståelsen kommer først med kendskabet, kommer vi først til at kende dem, opdager vi, at de ikke er så primitive, som vi troede.

Jeg vil fortælle lidt fra en bog af Karen Olsen, som har opholdt sig 5 år i Afrika, her bliver kun plads til enkelte træk fra en negerdrengs barndom, skolegang og lidt fra hans ægteskabelige forhold.

Der fortælles, at faderen er meget stort over, at det første barn er en dreng, derfor kaldes hans Zeze (den første-fødte). Zeze vokser op som andre negerbørn; som tiden går, får han små pligter, alderen kendes ikke, der er ingen kalender eller almanakker, skal man endelig tale om åremål, tæller man så mange rishøste er det siden.

En skønne dag er drengens barndomstid forbi, de voksne kan se på børnene og høre på deres stemmer, at nu er de

ved at udvikle sig til voksne, det bestemmes da, at de skal sendes til jungleskolen, det sted, hvor man lærer at blive en god borger i samfundet.

Landsbyens børn er begejstret, men også bange, for de har hørt mange beretninger om uhyggelige ting og om hårde prøvelser.

Flokken samles og under høvdingens ledelse marcherer hele landsbyen af sted, indtil de når en smal sti, der er spærret af palmebladeforbæng, der indenfor er forbudt uvedkommende, ingen drømmer om at trodse et sådant forbud, for overtrædelse gives der kun en straf, nemlig døden.

Alle drengene bliver skubbet ind bag forhængel og står foran en række mærkelige skikkelser, de såkaldte djævle og medicinmænd, alle ledere af jungleskolens forskellige afdelinger. Straks derefter bliver drengene latoveret på en for os grusom måde; med friske blødende sår bliver drengene præsenteret for skolens øverste leder »Store Djævel«, en fryglindgydende person, der har mere magt end selve stammehøvdingene, fordi han har uhyre viden om trolddom, magi og de forskellige gifte. En person, som ingen tør sætte sig op imod.

Det uhyggelige får dog en ende, og dagliglivet i skolen kan begynde, drengene skal være der i to år.

I begyndelsen går de samlet i en klasse, hvor de lærer stammernes love og skikke, lydighed og respekt mod de ældre og alt om seksuallære, om mænds rettigheder og forpligtelser, når de gifter sig.

Senere kommer en opdeling i klassen efter evner og de fag, de skal oplæres i, dog i reglen samme fag som faderen, idet de forskellige håndværk går i arv fra far til søn. I denne skole må drengene selv skaffe føden enten ved at dyrke jorden eller ved at tigge.

På den måde går tiden roligt og afmålt, de to år er gået og drengene skal hjem, hvor der venter dem en stor modtagelse med festglæde, sang og påklædning i farvestrålende dragter, festen og dansen varer i reglen tre dage.

Pigerne er også kommet hjem fra deres jungleskole, hvor de har lært om kvindernes arbejde, hvoraf de vigtigste er madlavning og børnepasning. Nu skal disse unge leve som voksne, skønt de ikke er mere end 13—14 år.

Zeze venter ikke længe, før han finder en pige, han gerne vil giftes med, en pæn, dygtig pige, sund og stærk, hvilket er noget af det vigtigste for en mand. Han kan dog ikke selv spørge pigen, om hun vil være hans kone, det er noget, som må ordnes mellem forældrene, så faderen må afsted for at tale om, hvilket forbud den pågældende familie har, der skal være de samme skikke og love, bl. a. hvilken mad, der spises, f. eks. vildsvinekød, om man må bade i floden ved fuldmåne og meget andet; hvis der er uoverensstemmelser, må ægteskabet ikke indgås. Alt ordner sig til det bedste for de to unge, og faderen afleverer sine gaver, der består af en hanekylling, en håndfuld tobak, en fin kniv, hermed er aftalen bekræftet. Nu kan Zeze gå i gang med at skaffe brudeprisen, som faderen aftalte til 2 køer, 2 geder, 2 vandspande, 4 jerngryder og 2 skovknive. Hvis en ungersvend ikke kan betale straks, kan han få afdrag, men overholdes aftalen ikke, kan pigen ganske roligt gå hjem til sin familie igen, til betalingen er i orden.

Ved betalingen er ægteskabet beseglet. Brylluppet er meget enkelt. Pigen bliver ført over i Zezes hytte af familien, der medtager betalingen, og så er de mand og kone. Senere holdes der fest i mange dage. Skilsmisse er en meget vanskelig sag, der kun meget sjældent finder sted. Zeze gifter sig kort tid efter med endnu en ung kvinde, ved faderens død overtager han faderens 6 overlevende hustruer, men han synes ikke, det er noget at prale af, der er flere i landsbyen, der har 20, 40 og 50 koner. Ja, høvdingen har endda 98.

Det er i Afrika en fordel at have mange koner, for så kan manden få dyrket så meget mere jord, da kvinderne udfører det meste af arbejdet, og der bliver født mange børn, brudeprisen er nok værd at tage hjem. Hvad synes kvinderne om at dele manden med så mange andre? Det er for dem en naturlig ting, så er der jo flere om arbejdet, det giver familien større anseelse, hver hustru har sine rettigheder, så der er faktisk ingen uenighed. Mandens første hustru bliver leder for de andre og er således mandens højre hånd.

På den måde har livet været levet i århundreder og leves

mange steder endnu i dag, men en ny tid er begyndt for Afrika. Europæerne bygger byer, anlægger veje, missionærerne er trængt ind i selv de fjerneste kroge af Afrika. All det nye er uforståeligt for afrikanerne, men de er dog ivrige efter at få del i det, selv om de ved, at det betyder brud med gamle traditioner, de må slide i det for at følge med. Selv om endnu kun $\frac{1}{10}$ af hele befolkningen kan læse og skrive, strømmer hvert år mange tusinde unge og ældre til de europæiske skoler for at lære.

Ekspertene, der er udsendt, arbejder utrætteligt med at hjælpe dem gennem oplysning og atter oplysning ikke alene bogligt, men også det daglige, ved landbruget, fiskeriet og mange andre felter, som at lære kvinderne renlighed, barnepleje, så epidemier kan undgås. Men ikke et øjeblik må de mennesker, der udsendes, glemme at vise forståelse i deres arbejde. De må huske, at et menneskes værdi ikke måles i teknisk udvikling, men i sindelag. Det drejer sig ikke om hjælp til et laverestående væsen, men til et af vore medmennesker.

Anker Pedersen.

Hermed ønskes alle en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Hans, Dagny og Anker Pedersen.

Husk:

Elevmødet 1966

3. og 4. september

Hvad gør efterskolen mere attraktiv end det ottende skoleår. Der er nok forskellige faktorer at tage hensyn til, først miljøskiftet, eleven er træt efter syv års skolegang på samme sted, nu kommer han bort fra hjemmets beskyttende atmosfære, for manges vedkommende vel for første gang. Det er nok med en blanding af benovelse og forventning, eleverne møder op — man måler hinanden og bliver selv målt. Især naturligvis hos kammeraterne på værelset. Men den første generthed lægger sig hurtigt, og allerede efter få dages forløb er man fortrolig med hinanden og i gang med arbejdet, der bliver udført med anderledes lyst og energi end i de 7 obligatoriske skoleår. Det her har man jo selv valgt, man er kommet her frivilligt og føler det som sin pligt at få noget ud af arbejdet. Nu er det nemlig: »Vi lærer ikke for skolen, men for livet«.

Kundskab er en god tjener, men først må livet komme. Vi skal være varsomme; vi ved ikke, hvad vi oplyser de unge til. Kundskaben oplæser dem og gør dem simplere end før. Egoister og pralere har vi nok af. Lad os ikke stadse de unge op med kundskaber og give dem rovdyrkløer til at rive til sig af verdens gods. Livstræet skal stå midt i haven, og børn og ungdom må få lejlighed til at spise af det først, dernæst af kundskabstræet på godt og ondt. Når de har spist af livstræet først, så bliver det sidste også godt.

Ophavsmanden til disse ord er Christen Kold, der med rette betegnes som efterskolens fader; han havde mod til at bryde med datidens sorte skole, hvor det var god latin at lære Balles lærebog på remse. Christen Kold derimod fortalte for sine børn og gjorde derved bibelhistorien og historien levende for dem, så de ikke havde vanskeligheder med at huske det.

Datidens skolefolk kunne imidlertid ikke anerkende Kolds metode, og han blev nægtet embede i folkeskolen.

Det blev de frie skolers fødsel, hvor det levende ord og ikke terperiet og udenadslæren fik hovedsædet.

I efterskolen i dag sætter vi stadig elevernes menneskelige udvikling i højsædet, den kommer før tildelingen af kundskaber. Det er også mit indtryk, at eleverne mere er kommet her for at få nye kammerater end for at lære noget. Dette må dog ikke misforstås, at man ikke skulle lære noget på en efterskole, nej tværtimod, idet vi har ca. 10 skolefinner hver dag, hvor der sandelig også bliver bestilt noget. Men i modsætning til folkeskolen, hvor eleverne spredes for alle vinde efter de seks timer og således kun kender hinanden som skoleelever, så omgås vore elever hinanden hele dagen, lærer hinandens menneskelige egenskaber at kende, stifter værdifulde venskaber, der i mange tilfælde varer hele livet.

I en tid, hvor der hele tiden råbes på kundskaber, er man tilbøjelig til at negligere menneskelige værdier; men »hvad gavner det et menneske, om han vandt hele verden, om han derved tog skade på sin sjæl.«

Da Kold blev spurgt, hvad han ville med sin skole, gav han følgende svar: »Siden jeg er kommet ind på dette, vil jeg slutte med den bemærkning, at oplysning har jeg næppe så godt greb på, som jeg har på oplivelse. Jeg opliver først, og så oplyser jeg bagefter, eller i alt fald opliver og oplyser jeg på een gang, og det tror jeg er rigtigt; thi oplivelse er det, som man trænger til. Altså er det at oplive langt mere min opgave ved skolen end at oplyse; men så oplyser vi en lille smule, efterhånden som vi bliver oplivede.«

Det er mit håb, at I må få det rette ud af jeres efterskoleophold, altså lære at være tolerante over for anderledes tænkende, lære at respektere hinanden, og at I må få mange venner. Jeg vil håbe, at jeres efterskoleophold vil blive en ballast for jer, når I skal gå fra den beskyttende skoletilværelse til livets mange krav.

Finn Dueholm.

Ad Tapperhedsvejen til Jerusalem!

Kommer man til Israel med det skandinaviske luftfartsselskab og lander i Lydda ved Tel Aviv, eller man kommer som vi pr. stop fra en kibbutz, beliggende mellem Tel Aviv og Haifa, og i begge tilfælde har Jerusalem til mål, vil man tage ad den berømte Tapperhedsvej, der går gennem en 25 km lang og 15—25 km bred korridor. Den skærer sig gennem arabisk territorium i Judæas bjerge, og allerede her møder man nogle særegne udtryk for en jødisk nationalisme, der spiller en vigtig rolle i den unge stats liv. Mange steder langs Tapperhedsvejen, men navnlig i Bab el-Wadslugten, ligger vrage på vrage af israelske panserkøretøjer, som blev skudt sønder i uafhængighedskrigen under forsøg på at undsætte det belejrede Jerusalem og byens 100.000 jøder. (I dag er der 170.000 og ca. 1000 arabere).

Tapperhedsvejen lå dengang hovedsageligt på arabisk område, og araberne beherskede den fuldstændig fra bjergtoppene, hvorfra de forsøgte at lukke af for al trafik til Jerusalem og sulte de 100.000 til overgivelse. Men det lykkedes ikke. I løbet af fyrretyve dage fra april til ind i maj 1948 — altså kort før den britiske mandatperiodes udløb — brød de jødiske soldater under indædte kampe arabernes blokade, erobrede bjergtop-landsbyerne og sendte konvojer til Jerusalem.

Også mange ikke jødiske historikere er i dag af den mening, at disse fyrretyve dage var det nye Israels skæbnetime. Havde man tabt landevejsslaget, ville Jerusalem — på middelalderkort verdens midtpunkt — næppe nogensinde være blevet jødernes nationale og åndelige hovedstad.

I dag er skuepladsen for landevejsslaget spækket med befæstede stillinger og oversået med nye landsbyer, som gemmer sig i frodige dale og i bjergenes folder. Nu og da lyder der skud, og projektiler hvisler ned over Tapperhedsvejen, men i almindelighed uden at anrette skade.

Og opleve selve Jerusalem og det vidunderlige land Israel vil jeg nu overlade til læserne selv, det er rigelig rejsen værd. Rigtig god fornøjelse.

Mine bedste ønsker for julen og nytåret.

Inger Margrethe Sørensen.

Et besøg i Bergen-Belsen.

Da der i disse dage har været talt og skrevet en hel del om den tyske koncentrationslejr Neuengamme, har jeg lyst til at fortælle lidt om hvilke tanker, man gør sig, når man nu aflægger et besøg i sådan en lejr.

Forrige sommer var jeg på ferietur til Tyskland og benyttede lejligheden til at kigge ind i den forhenværende koncentrationslejr Bergen-Belsens mindeområde.

Af den egentlige koncentrationslejr Bergen-Belsen findes der kun få synlige minder, men derimod et meget omfangsrigt mindeområde med massegrave og mindesmærker, såvel for enkeltpersoner som for samtlige omkomne, rejst af familie og forskellige nationer.

Der er nu rejst et stort mindesmærke over de mange døde, ca. 4 millioner. Dette mindesmærke er bygget som en mur, hvor hver nation har udtrykt sine følelser og tanker, ved ganske kort at nedskrive en linje som en sidste hilsen.

Danmark har for sine omkomne landsmænd skrevet: For-gæves har I ikke kæmpet. — Det er nærliggende for os at

tro, at ofrene selv har syntes, alt for forgæves, da mange sikkert vidste, at de ikke slap derfra med livet i behold. Denne tankegang holder alligevel ikke stik, idet disse mennesker ofrede deres liv for en større sag, nemlig det, at de var med til at nedkæmpe noget af verdenshistoriens mest hensynsløse tyranni. Her havde det enkelte, almindelige menneske intet at sige og var fuldstændig retsløs.

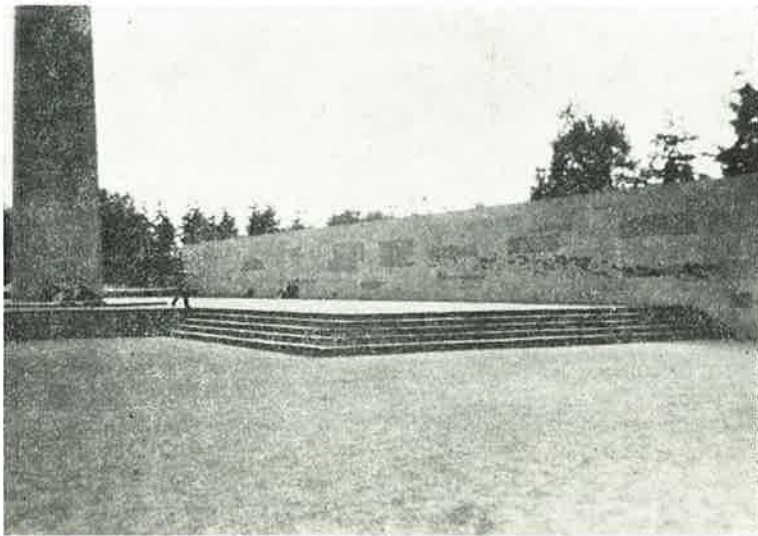
Her har vi et godt eksempel på hvordan det går, når et enkelt menneske vil gøre sig til herre over mange millioner, uden at tage hensyn til det enkelte individ, men ved sindsyge ordrer og handlinger ødelægge mange millioner menneskeliv.

Det gik med dette styre, som det er gået med så mange andre før i verdenshistorien, det gik i opløsning, fordi den frie verden rejste sig, båret af den frie mands frihedsidealer. I de besatte lande rejste det enkelte menneske sig også til modstand mod besættelsesmagten på forskellig måde, enten ved direkte kamphandlinger, sabotage eller gennem skriftlige opråb. Da dette naturligvis ikke kunne tolereres af besættelsesmagten, gjorde de alt for at fange disse mennesker, og en del af dem kom til Bergen-Belsen, hvor mange af dem døde for deres sag — og for vor sag.

Vores sag: fordi problemet ikke holdt op sammen med dem og det tredie riges undergang, men fortsatte andre steder i verden og eksisterer den dag i dag. De mennesker, der døde i Bergen-Belsen, betalte en meget høj pris for det, de troede var rigtigt, og vi må hefte for indskriften over dem nu og i fremtiden: Forgæves har I ikke kæmpet.

Det er selvfølgelig individuelt, hvad man tænker og føler under et besøg i en sådan koncentrationslejrs område, men een ting må vi vist være enige om, at disse rædsler, der er oplevet der, må aldrig glemmes, heller ikke af nyere generationer. Vi må jo også huske på, at Bergen-Belsen kun var een af disse frygtelige koncentrationslejre. Der fandtes mange, mange flere. Det forstår vi også, når vi ved, at der under den 2. verdenskrig omkom flere mennesker i koncentrationslejre end ved regulære kamphandlinger.

På mindstenene over massegravene ser man, at der bare på een dag var myrdet op til 8 tusinde mennesker i denne

ene lejr. Alle drabsmetoder blev brugt, og de stakkels mennesker var i forvejen udsultet og afmagret af det meget arbejde og den yderst ringe kost, som heller ikke var tilstrækkelig. De måtte jo bl. a. også selv grave deres egen grav. Der er endnu tilbage dernede en sådan grav-massegrav, som aldrig nåede at blive brugt. Mange af fangerne blev endog brugt som forsøg indenfor lægevidenskaben, ikke som almindelige forsøg, men forsøg udført på djævelsk måde.

Efter selv at have set Bergen-Belsen området, vil jeg absolut mene, at man ikke må rejse forbi, hvis man er på tur til Tyskland. Her er virkelig noget at opleve, noget som vi i vor lille hverdag, fyldt med materielle og samfundsmæssige goder, har godt af at se og tænke nærmere over.

Grethe Udsen (Knudsen), Holsegård, Holse.

En rigtig glædelig jul og et godt nytår ønskes alle.

Velfærdets pris.

Den moderne teknik og dens maskiner har fritaget mennesket for det store slid og slæb, og arbejdstiden er formindsket betydeligt. Trods alle disse forbedringer er det, som om den sunde menneskelige udfoldelsestrang endnu ikke er frigjort. Den større fritid har nærmest virket modsat. Den er blevet et onde for mange. Tanken om, at den stigende velstand og længere fritid skulle medføre større frigørelse og større aktiv deltagelse i det politiske og kulturelle liv, synes ikke at være virkeliggjort.

Mon ikke grunden er den, at den stigende industrialisering i for høj grad har produceret materielle goder på bekostning af de kulturelle. Den manglende balance mellem menneskets materielle behov og dets åndelige behov, har bragt en disharmoni ind i den menneskelige tilværelse. Dette afspejler sig bl. a. i den stigende ungdomskriminalitet og den manglende kontakt og forståelse mellem mennesker. Det tekniske fremskridt har fremkaldt en hovedkuls begejstring — et massernes glædesråb, som betegner en ensidighed i opfattelsen af tilværelsen, der også bør indeholde andet end tekniske landvindinger.

På det menneskelige område findes der også rige muligheder for fremskridt, men der er bare den store forskel på de to områder, at mens man kun behøver teknisk viden, penge og specialister for at virkeliggøre de tekniske fremskridt, så behøver man en aktiv deltagelse fra alle samfundsgrupper for at gennemføre kulturelle fremskridt. Hvis ikke disse kræfter er til stede i os, er vi et let bytte for den passivitet, der er så omfattende i vore dage.

I velfærdssamfundet kan man købe alt. Derfor er det også en kendsgerning, at de såkaldte servicefag vokser i omfang.

De mennesker, der arbejder i disse fag, lever af at passe deres medmennesker op. Efterhånden som alle erhverver sig bil, fjernsyn, køleskab o.s.v., bliver afhængigheden af

disse servicefag en livsfornødenhed. Det enkelte menneskes frihed og ret til at være selvstændig i forholdet til samfundet trues. Reaktionen mod dette bliver svigtende ansvarsfølelse både over for medmennesket og samfundet. Hvor ofte møder man ikke den indstilling, at samfundsproblemerne og deres løsning ikke er noget, der kommer én ved. Man lader »de andre« tage sig af det. Denne ansvarsløse holdning er meget farlig for demokratiet.

Et gammelt ord siger, at lediggang er roden til alt ondt. Man kan også sige, at passivitet og svigtende ansvarsfølelse er roden til alt ondt.

Mon ikke den franske forfatterinde Simone Weil har fat om ondets rod, når hun skriver: »Hver den, som for at forenkle problemerne benægter visse forpligtelser, har sluttet forbund med forbrydelsen i sit hjerte«. Her ligger faren, og her skal der sættes ind.

Man kunne fristes til at spørge: Hvad er årsagen til vores passive holdning?

Menneskets ståsted i det store perspektiv er altid i skellet mellem fortid og fremtid, og det vil altid være sådan, at fortidens hændelser præger vor stilling i nutiden og fremtiden. Et tilbageblik er påkrævet.

Den hændelse, der vil stå klarest, er Den anden Verdenskrig, hvis eftervirkninger endnu præger os. Denne krig betegner en ændring i vor holdning over for livet, som allerede gav sig udtryk i første verdenskrig, men som først blev afgørende i 1940'erne.

De idealer og livsværdier, der helt tilbage fra 1800-tallet havde givet mennesket en positiv indstilling til livet — en udviklingstro, man så med fortrøstning på, døde langsomt hen, eftersom krigens rædsler gnavede sig ned i menneskets bevidsthed. Den sidste spinkle tilknytning blev revet over i 1945, da den første atombombe blev kastet over Japan. Menneskets opfattelse af verden som en ubrydelig enhed blev splittet. Nu var der antydning af kræfter, som kunne betyde total udslættelse. En helt ny virkelighed oprulledes. Man følte en magtesløshed og en lidenhed over for atomkraftens umådelige styrke.

Det, der nu var sket, satte uvilkårligt sit præg på menne-

sket. Opgivelse, rodløshed og frygt plantede sig i sindet, og det virkede ind på det menneskelige samvær. En opløsningsproces var sat i gang.

En af vore unge digtere fra krigens år er Morten Nielsen, der udtaler sig således om denne opløsning i menneskesindet: »Når tiden er så underlig vankelmodig og begreberne så slørede — som de er for de fleste — så tror jeg, det er på grund af den almindelige opløsning af vort verdensbillede. Det er, så vidt jeg kan se, sådan, at alting flyder i øjeblikket. Vi har ingen religion, og vi har ingen virkelige moralbegreber — bl. a. på grund af videnskabens omredigering af opfattelsen af universet. Mennesket har mistet sin faste plads mellem tingene, og det er næsten ikke til at bygge en livsanskuelse op. Derfor er det ikke mærkeligt, at de, der ikke har en beskæftigelse, der fylder dem, ikke kan samle sig sammen til en livsanskuelse«.

Selv om dette citat er skrevet i 40'erne, siger det alligevel noget centralt om vor nuværende situation.

Efterkrigstidens mennesker er altså stillet over for opgaven at oparbejde en ny livsanskuelse, der kan holde i fremtiden. Dette manglende ståsted, denne livsanskuelse fremkommer ikke og styrkes ikke kun ved materiel fremgang. Derfor er det livsnødvendigt, at ungdommen gives de kulturelle impulser, der er nødvendige, for at menneskets selvstændighed og ansvarsbevidsthed må blive kendemærket på den fremtid, ingen kan forudsige, men kun kan gisne om.

Hermed sendes ønsket om en glædelig jul og et lykkeligt nytår til alle elevskriftets læsere.

Oda og Peder Sauer.

Elevmødet den 3. og 4. september 1966.

Lørdag:

- Kl. 15,00 Vi samles ved kaffebordene. Derefter foredrag.
Generalforsamling i elevforeningen. Eftermid-
dagen slutter med gymnastikopvisning.
Kl. 18,30 Aftenspisning.
Kl. 19,30 Underholdning — derefter dans.

Søndagen:

Morgenmad.

- Kl. 10,00 Foredrag ved en af skolens lærere.
Kl. 12,00 Middag. — Frit samvær.
Vi slutter med kaffebord søndag eftermiddag.

Betaling for hele mødet og alle måltider 15 kr.

Klip her og send det i en konvolut.

Til Ringe efterskole.

Undertegnede indmelder sig herved som deltager i elevmødet den 3. og 4. september. — Jeg ønsker at deltage i følgende måltider.

- Lørdag aften
..... Søndag aften
..... Søndag middag

Sæt kryds ved de måltider, du ønsker at deltage i.

.....
Navn

Årets gang.

Den 3. november 1964 holdt vi åbningsmøde, der kom 90 piger og drenge. Hedemann og pastor Rasmussen, Korinth, talte. Der var som sædvanlig mange forældre, som fulgte deres børn til skolen — og det glæder os altid meget. Som ny lærer kom Rudolf Jørgensen.

Nu var det rart at komme igang — og det gik godt, tiden indtil jul flyver altid afsked. Inden jul havde vi et møde, hvor forstander Rostbøll, Ryslinge, var aftenens taler.

Adventskransen og Luciafesten er begge dele en god optakt til julen, som vi alle glæder os meget over, og når vi når til julefesten, går det rigtigt op for os, at nu er det snart jul. Festen var meget hyggelig og julemeden fra Ingrid's kødgryder bekom os som sædvanlig godt. Hedemann læste julehistorien og derefter dansede vi i nogle timer. Dagen efter rejste eleverne hjem på juleferie, hjem til hjemmets fest.

Den 29. holdt vi vores julefest for gamle elever, tak fordi I mødte så talrigt op.

Det nye år begyndte og eleverne vendte hjem til skolen og deres hverdag — ferie er godt — men hverdag endnu bedre, og alting gik snart sin vante gang.

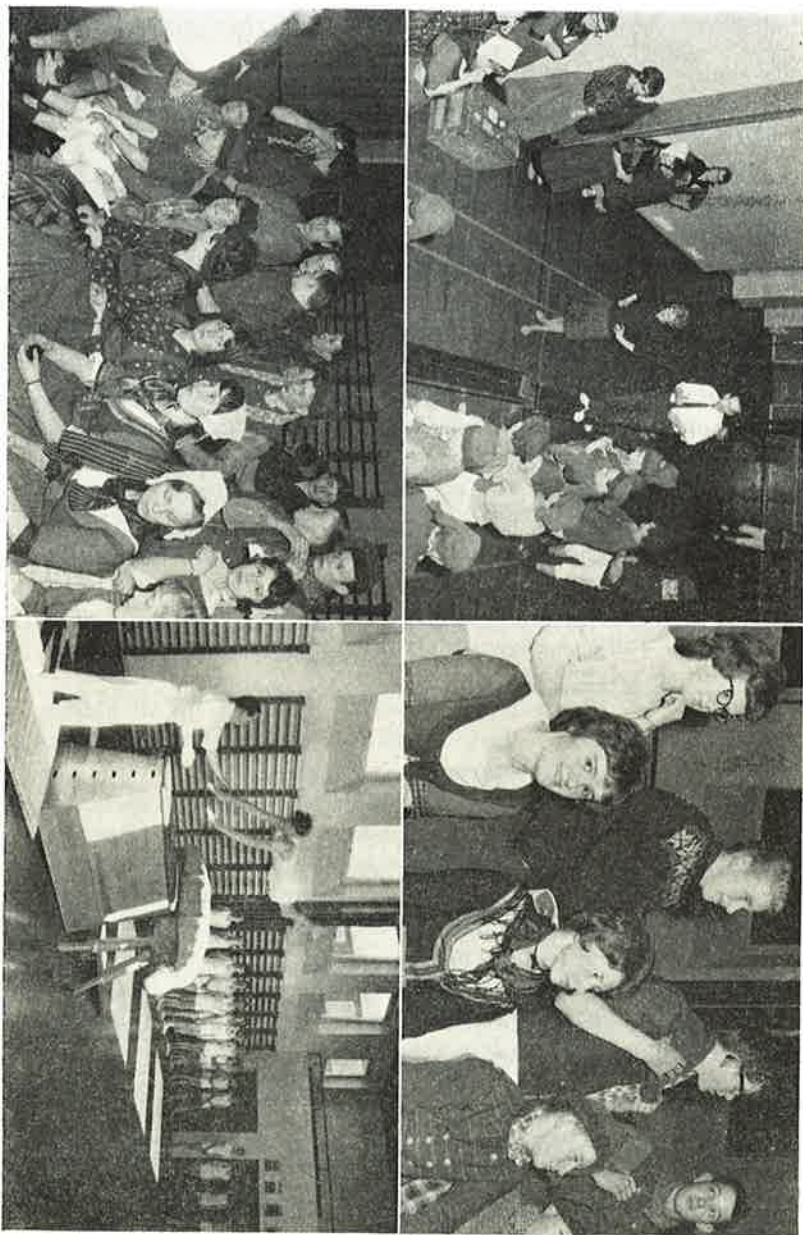
I januar havde vi et møde, hvor forstander Kismeyer, Korinth, talte om Indien, det var meget interessant, forstander Kismeyer har jo selv opholdt sig derude i tre år.

Fastelavnsfesten er jo vinterens store højdepunkt — hvad fester angår, i år var salen pyntet med ansigter og masker — hvor man end så hen, alle havde haft travlt med at tegne og yde sit bidrag til festen, hvor havde vi det sjovt.

Vi havde også et møde i februar, denne gang med forstander Baunbak Jensen, Glamsbjerg.

I marts kom vores sædvanlige Odensetur, som I alle kender.

På forældredagen d. 20. marts havde vi igen den glæde at være sammen med forældrene; eleverne viste gymnastik og folkedans, om aftenen opførte de en komedie.

Så kom afslutningsfesten, hvor forældrene havde lejlighed til at se, hvad eleverne havde arbejdet med i vinterens løb. Hedemann og Thomas Nielsen talte, og så drog alle hver til sin kant, at tage afsked med en flok elever er aldrig rart.

Den 28. april blev der holdt en fin og vellykket fest i anledning af Hedemanns 25 års jubilæum. — Den er omtalt andet steds.

Så gik det mod sommerskolens tid. Længe havde vi mærket, at det kun tegnede til et mindre hold. Tiden synes at gå imod den gamle ordning med 5 måneders sommerskole og 5 måneders vinterskole.

3. maj holdt vi åbningsmøde. Af de 14 indmeldte svigtede 4, så vi begyndte med ti elever.

Det blev en god sommer med de, der var, men det er unægtelig en overgang fra de 90 om vinteren.

Først på sommeren havde vi besøg af Reumert Rasmussen, der viste Thailand filmen. — Sammen med Reumerts fine kommentarer er det altid en oplevelse af de gode.

Der var i sommer den forandring, at Grethe Knudsen kom som ugentlig gæst og forestod undervisningen i skolekøkkenet. Hun boede på Holsegård ved Brænderup. — D. 3. juli holdt hun bryllup med Ove Udsen. Derfor måtte vi til den kommende vinter have en ny lærerinde i hendes sted.

En solskins søndag var vi i Langesø løgpark, der jo altid virker betagende ved sin farvepragt. Hjemturen lagde vi over Frøbjerg Bavnehøj, hvor vi nød udsigten, ligesom aftenmaden blev spist i det fri.

I august havde vi en tur til Sønderjylland over Ribe, Rømø, Rudbøl, hvor vi selvfølgelig skulle prøve at gå over grænsen. Det er altid spændende første gang. — Efter besøget ved Gallehus, hvor guldhornene er fundet, gik det mod vandrehjemmet i St. Jyndeved, hvor vi altid bliver modtaget og behandlet særdeles vel. — Næste dag besøgte vi den gamle hærvej ved Gejlå bro. Videre til Kruså, hvor grænselivet er særdeles livligt. Pigerne gik derfra gennem skoven til Kruså vandrehjem. — Derefter over Dybbøl banke til Idrætshøjskolen i Sønderborg. — Og så kom hjemturen. Turen var meget vellykket og begunstiget af det bedst tænkelige sommervejr.

Efter ferien kom de ny lærerfolk, Oda og Peter Sauer. De bor nu på den gamle skole.

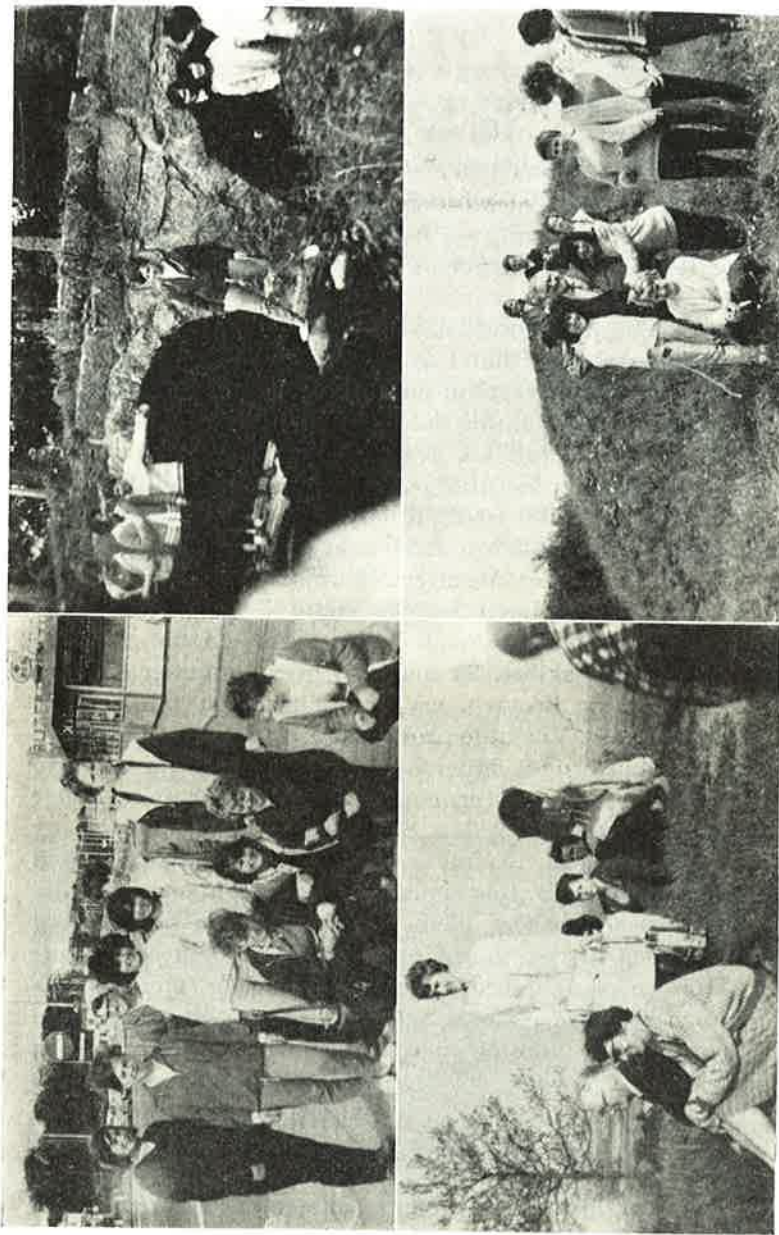
Elevmødet d. 4. og 5. september havde samlet mange fra nær og fjern. Foruden Hedemann talte forstander Isen, Nr. Broby. — Sommerpigerne sang og opførte sketch. — De klarede det fint. — Om aftenen var der dans. Søndag formiddag talte lærer Sehested og om eftermiddagen læste Th. Nielsen op og Hedemann afsluttede mødet.

Den 18. september var der bryllup på skolen. Karen Margrethe og Palle Jensen blev gift. De bor nu i et hyggeligt hus mellem Ringe og Ryslinge.

Den 28. september var der afslutningsfest for pigerne med den kendte udstilling af de frembragte arbejder. Forældrene var mødt og overværede gymnastikfremvisningen i salen. Den vidnede om, at der var gjort et godt arbejde i sommerens løb. Efter fælles kaffebord og afslutningstale var sommerens arbejde forbi. Og det mindste hold, skolen har haft, rejste hjem.

I oktober var der endnu et bryllup, idet Kirsten Christensen, vor dygtige og energiske gymnastik- og håndarbejds-lærerinde, blev gift med lærer Vagn Hansen. Brylluppet stod i Svanninge sognegård. Der var feststemning i Svanninge i de dage. Og samtlige lærerkræfter var budt med. Nu bor de nygifte i Seden skole.

Den nuværende vinterskole begyndte 3. november. — Fuldt hus. 70 elever. Men vi har ikke mere den gamle skole i brug — undtagen til husflidsundervisning. Som nye lærerfolk er kommet Find Dueholm. Som lærerinde i gymnastik, håndgerning samt maskinskrivning har Kirsten Christensen fået en afløser i Inger Margrethe Sørensen, Over Kærby. — I skolekøkkenet underviser fru Astrid Hansen, Kellerup. Hun er stedkendt, idet hun er tidligere elev både i friskole og efterskolen.

10 år efter.

*Kære kammerater, lærere og lærerinder
fra vinteren 1955-56!*

Nu vil jeg sætte mig og lade tankerne glide gennem de sidste 10 år, det er næsten ikke til at forstå, hvor tiden er blevet af.

Efter opholdet i Ringe havde jeg en plads hos en bager som heldagsbud i et halvt år. Så fik jeg hyre om bord på m/s Nordhval. En fragtbåd på 9.000 t. og med en besætning på 34 mand. Og jeg skulle dele lukaf sammen med en mulat fra Captown i Sydafrika. Jeg påmønstrede i Oslo. Derfra gik vi til Narvik i Nordnorge, hvor vi skulle hente en last malm, som vi skulle til Baltimore med. Det var en pragtfuld tur op gennem den norske skærgård, men hvor var jeg søsyg. Vi skulle over Atlanten, en rejse på ca. 14 dage. Da vi havde losset malmen, sejlede vi til Newport Neus, hvor vi lastede kul til Tyskland. Det tog kun en nat at fylde 9000 tons kul i skibet. Så måtte vi over Dammen en gang til. Da vi nåede Bremen, var der noget, som skulle gøres foruden at losse. Vi skulle proviantere, og det er jo kolossalt, hvad der skal bruges. Mit job som messedreng var at varte op hos kaptajnen, 1. styrmanden og maskinchefen. Så der var nok at gøre nat og dag. Så sejlede vi igen, denne gang til New Orleans, ca. 15 timers sejlads op ad Missisippifloden i den Caribiske golf. Der lastede vi alt muligt, som vi skulle til De Vestindiske Øer med. Der var lige fra buldozer til skinke, biler og ris. Vi var også i Port of Prince på Haiti og Kingston på Jamaica og Port of Spain på Trinidad. Her er jo den berømte asfaltsø. Selv om de sorte bliver ved med at grave af den, kommer der stadig mere op af jorden. Vi var ude og gå på søen, det var lige som gyngende is.

Vi var også i Venezuela og Hollandsk Guinea, en dags sejlads opad en flod, hvor vandet er helt gult, ca. 2 døgn sejlads fra Ækvator. Her var vi inde ved en landsby med en lille havn og laste bauxit. Det er lige som kul, men gult i

stedet for, det sviner lige meget. Det bruger amerikanerne til at lave aluminium af.

Vi gik tilbage til New Orleans og lossede. I Philadelphia tog vi en last kul til Frankrig. Det blev denne gang en hård tur over Atlanten med orkan, og vi lå underdrejet i 3 døgn. Da vi nåede Rouen og Le Havre, lossede vi og gik til Brake i Tyskland. Og her afmønstrede jeg så. Det var meget, at jeg nåede at få at se på. 5½ md. Men — når man sådan kommer væk fra de hjemlige himmelstrøg, opdager man først, hvor dejligt der er i Danmark.

Efter 4 års læretid som maskinsnedker var jeg soldat ved Ingeniørregimentet i Randers 16 mdr. Da jeg kom hjem, blev jeg gift, og vi fik en lille pige, som kom til at hedde Lisbeth. Min kone, Anna, er syerske. Vi lærte hinanden at kende i min læretid. Vores pige er nu 3 år. I min fritid er jeg reservebrandmand ved Odense brandvæsen. I foråret fik vi os en ny bil »lige inden oms'en kom«, så vi har været Jylland rundt i sommer. Der er meget at se herhjemme endnu. Men til næste sommer ville vi gerne en tur til Norge.

Rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Kaj Jacobsen, Niels Steensensvej 11, Odense V.

Herr forstander Karl Hedemann!

Efter at jeg sluttede på skolen, kom jeg i lære på et kolonial en gros firma i Grindsted. Her var jeg først på lager i 1½ år og derefter 1½ år på kontor. Efter at jeg var udlært i 1959, fik jeg ansættelse på kontor i firmaet Scandia-Paper A/S i Odense, hvor jeg faktisk trivedes udmærket. Men efter 1 års ansættelse tog jeg plads på kontor i Holstebro i et kolonial en gros firma. Mens jeg var i Holstebro, deltog jeg en del i noget politisk valgarbejde ved valget 1960 og rejste lidt rundt, propaganderede i TV o. lign. Efter dette lille mellem spil i Holstebro fik jeg ansættelse i et kontor-maskine firma som sælger af regnemaskiner, endelig fri for at sidde på kontor. Hos dette firma i Århus var jeg ca. 1½ år, indtil jeg gennem en bekendt kom til at sælge malerier i Sverige, hvor jeg kørte sammen med tre andre, og så faktisk det meste af Sverige. Der havde jeg en god tid, fri og uafhængig. Jeg har nu været i Sverige i fire år, hvor

jeg nu arbejder med et agentur i teen-age-beklædning o. lign., hvilket der er et vældigt marked for, da ungdommen er mere ekstrem i sin påklædning end i Danmark.

Jeg bliver nok hjenme i ca. en måned. Med de bedste ønsker om en god jul og et godt nytår til gamle venner fra Ringe Efterskole vil jeg slutte.

Med venlig hilsen.

Erik Anneberg.

Gestelevlund, d. 19/11 1965.

Kære forstander, lærere og gamle elever fra 1955.

Allerførst en tak for vinteren 1955-56 samt for det gode kammeratskab; man glemmer jo ikke et sådant skoleophold med det samme, der er mange dejlige minder fra ture i naturen, timer og frikvarterer.

Efter endt skoleophold har jeg haft nogle pladser for nøjere at lære landbruget at kende. En del vidste jeg jo, eftersom jeg selv er fra en gård, men der sker stadigvæk nyt.

Der er kommet en hel del nye maskiner. Man er flere steder begyndt at bruge rørmalkning og rensning i stalden enten mekanisk eller i form af riste, så også der sker der fremskridt. Det er altid sjovt at se, hvad nyt der kommer frem.

Jeg arbejder på en gård på Midtfyn, der er ca. 100 tdr. land, det er en gård, hvor der sker noget nyt. Gården har mange moderne hjælpemidler, som efter min mening er rare at have, når der ikke er meget mandskab.

Jeg blev gift i april 1963 og har en søn, der lige er fyldt 1 år. Vi bor ca. ½ km fra min arbejdsplads, så vi glæder os til, vi engang i foråret kan flytte ind i det hus, vi er ved at bygge ikke langt fra gården. Engang i fremtiden er det vor mening at få en gård, men det er ikke det rigtige tidspunkt at købe på efter vor mening.

Venlig hilsen.

Bent Christoffersen.

Tåsinge, den 15/11 1965.

Til Ringe efterskoles årsskrift!

Efter et par år hjemme på »Kopgård« var jeg sommeren 1959 på Vejle husholdningsskole, derefter i en plads som

ung pige i huset i Svendborg. Efteråret 1961 blev jeg gift med en landmand her på Tåsinge. Vi bor på øen. Min mand arbejder på sin mors gård, hvor vi har fået bygget et nyt hus ved siden af. Jeg er hjemmegående husmor, så jeg kan vist ikke nægte, jeg har det rigtig godt. Vi har to børn, Lars på 3 år og Birthe på knap 2 år, de er kvikke og optager det meste af min tid.

Venlig hilsen til gamle kammerater fra vinteren 1955-56 samt lærere og forstander.

Ingrid Jensen (gift Nielsen), Tåsinge.

København, d. 16/11 1965.

Kære gamle kammerater!

Der er vel ingen af jer, der er i tvivl om, hvad jeg laver, hvis I da ellers kan huske mig, kan I også huske, at der var en, der altid var nede for at hjælpe med at smøre aftensmaden, det bedste, jeg vidste, var, når jeg stod mellem alle disse mange rugbrød, men uha, jeg har haft fat i mange siden, jeg kom nemlig i lære som smørrebrødsjomfru og har arbejdet som det siden. Efter endt læretid, som var i Odense, var jeg en tur i Norge, hvor jeg arbejdede på et højfjeldshotel, derefter tog jeg til København, hvor jeg siden har haft min faste bopæl. I fire år har jeg sejlet, de to år mellem København og Malmø, de andre to mellem Trelleborg og Travemünde, en vinter har jeg været med Bornholmerbådene på krydstoft til Middelhavet, det var en pragtfuld tur, som slut kan jeg fortælle, at jeg d. 28/12 d. å. skal med Svensk-Amerika-linjen.

Nu undrer I jer måske over, hvor jeg kan ligge og fare sådan omkring, men da jeg er ugift, er det jo ingen problem.

Med disse linier vil jeg slutte med at sende ønsket om en rigtig glædelig jul og et godt nytår til lærere og elever på skolen vinteren 1955-56.

Jytte Christensen, »Vesterled«.

Tåstrup, d. 17/11 1965.

Kære kammerater!

Ja, så er der gået 10 år, siden vi tilbragte de uforglemmelige 5 mdr. på Ringe Efterskole.

Det er en tid, som jeg ofte tænker tilbage på med glæde, da det var der, vi vel allesammen lærte at stå på egne ben.

Efter opholdet i Ringe var jeg hjemme 1 måned, hvorefter jeg fik plads på en gård 5 km fra mit hjem. Jeg var imidlertid så uheldig, at miste venstre ben ved en tærskulykke og det medførte et halvt års sygdom. Det var jo en lidt kedelig start, da mine interesser dengang lå ved landbruget, men ingen går vel gennem livet uden modgang.

Herefter var det udelukket, at jeg kunne fortsætte ved »faget«, så jeg begyndte på præliminærkursus på kostskole i Tølløse foråret 1957. Dette var dog betydelig strengere end undervisningen i Ringe, og der blev desværre ikke tid til at dyrke kammeratskabet så meget som ønskeligt.

Præliminæreksamen fik jeg i 1959 og begyndte derefter som elev i Assurance-Compagniet Baltica. Jeg blev udlært i 1963 med handelsmedhjælpereksamen i behold.

Jeg er dog ikke »trappeartist«, men har mit faste stude på hovedkontoret, hvor jeg behandler autorskader. Det er et arbejde, hvor der er en uhyggelig udvikling, og det er da også meget interessant. så jeg agter ikke at skifte. Jeg har bl. a. genkendt nogle af jer fra mit arbejde.

Med hensyn til giftemål, så klarede jeg frisisag til d. 31/10 1964. Vi fik langt om længe lejlighed her i Tåstrup. Desværre kun 1½ værelse, men prisen er god nok (kr. 580,00 pr. md.). Det er jo lidt hårde vilkår at starte på, men det går da heldigvis godt. Vi venter arving omkring juletid, så forventningen er naturligvis stor.

Mine ferier har jeg tilbragt som campist. 4 gange i Italien og ellers rundt omkring i Danmark. Efter min mening er det den bedste måde at holde ferie på. Fuldkommen uafhængig af tid og sted. Har I ikke prøvet det, så tænk på det næste år. Det er både dejligt og billigt.

Knud Andersen og Ejnar Skougård Larsen er de eneste, jeg endnu har kontakt med. Kedeligt, men det ebber jo ud med årene.

Jeg har tit tænkt på, om det ikke var muligt at oprette en »filial« af elevforeningen her på Sjælland. Mon ikke det ville holde sammen på fællesskabet fra skolen. Hvis andre går med samme idé, så lad os tale sammen og derefter forelægge sagen for bestyrelsen i Ringe.

Skulle jeres vej falde forbi Tåstrup, er I hjertelig velkommen til at kigge ind.

Til slut vil jeg ønske forstander Hedemann, lærere og kammerater fra vinteren 1955-56 en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Men venlig hilsen.

Uffe Eskedal Jensen, Tåstrup have 51², Tåstrup.

P.S.: Jeg håber, der er mange af jer, der møder op til julefesten d. 29/12 1965.

Ørbæk, d. 18/11 1965.

Kære kammerater fra vinteren 55-56!

Det er ti år siden, vi sled skolebænken på Ringe efterskole. Vi er alle voksne nu, og den bedste tid af vores ungdom er gået. Det er en dejlig tid, der er forbi, og hvad fik vi ud af den? Hvor blev I af allesammen? Jeg glæder mig meget til at læse elevskriftet i år. Til elevmøderne har I ikke været mange af jer, ja, flere gange har jeg været den eneste fra vores hold. Skal vi mødes til sommer? Mærk datoen på jeres kalender og kom så alle! Når man, som jeg, ikke ligefrem har eventyrblod i årerne, er det begrænset, hvad man oplever.

Den første sommer var jeg hjemme og fik derefter plads på en gård i Frørup. Så havde jeg to pladser i Svendborg, og senere kom jeg til Hesselagergård som kokkepige. Nu havde jeg fået nok af Fyn for en tid og tog til Rungsted til et syge- og plejehjem, også som kokkepige, senere som køkkenchef. Der fik jeg set en, for mig helt ukendt, side af livet, som det også kan være, det må vist været det, man kalder bagsiden af den pæne facade, det var grimt og deprimerende, det kan der også læres af, ihvertfald er jeg ikke mere så hurtig til at dømmе andre, efter at jeg har set de elendige kår, mange i velfærdsstaten Danmark lever under, og jeg forstår bedre manges desperate handlinger.

Min sidste plads var på Holckenhavn ved Nyborg. Så havde jeg også fået nok, ja, mere end rigeligt af at tjene hos andre. Poul og jeg blev gift i maj 1961. Poul traf jeg i min første plads, og vi havde holdt sammen hele tiden. Vi købte et lille hus i Ørbæk. Poul kører tankvogn for et Esso-

depot i Vindinge. Vi har siden fået to drenge, som nu er 1 og 3 år. Vi har det dejligt sammen alle fire. Der er en god stor have til huset, så der er altid lidt at gå og rode med.

Rejser — været udenlands — jo, vist nåede jeg også lidt af det, først og fremmest var jeg med på den dejlige tur til Sverrig sammen med efterskolen. Det var en helt igennem vellykket tur og ikke så lidt af en oplevelse. Siden tog vi og et par mere af sted i bil gennem Tyskland og Holland, og fordi alt nyt er en oplevelse, var den tur det også, selv om jeg nok synes, at de gange vi har taget på ferieture herhjemme, har været mindst lige så hyggelige og fornøjelige. En gang mere var jeg i Tyskland, »for«, fik jeg at vide, »har du ikke set St. Pauli, har du ikke været i Tyskland«. Jeg så det, og sjovt var det vel, fordi det skulle være det. Dagen efter føler man bare en underlig tomhed, som om det er uvirkeligt, men vil man overbevise sig selv og rigtigheden, behøves der kun et enkelt blik i pengepungen, for den lider bestemt også af tomhed dagen derpå.

Hvordan og hvornår mon I første gang følte, I var blevet ældre og ikke mere var som dem på 14—16 år?

Jeg vil sluttede med at fortælle, hvordan det gik op for mig. Jeg mødte til elevmødet en 3—4 år efter, at vi havde forladt skolen, fuld af forventning, jeg blev skuffet, der var et par drenge fra vores hold, men ingen piger, altså skulle jeg overnatte alene sammen med fremmede piger, der naturligvis fnisede og hang ud af vinduerne, som vi selv havde gjort det. De støjede meget, men jeg krøb ned i »posen« i et hjørne af skolestuen. Pludselig var der en, der sagde: »Er I tossede, der er en gammel herinde og hun er ovenikøbet i bestyrelsen«. Der blev helt stille et par minutter, så lød en kvik stemme: »Vi smider hende ud, vi vil ingen spioner have her«. Jeg krøb endnu længere ned i min pose og trak vejret dybt — mon jeg blev smidt ud. »Hun sover vist«, var der en, der sagde, »så lad hende bare ligge,« — jeg åndede lettet op.

Det er sidste gang, jeg har overnattet på skolen. Skulle I få lyst til at komme til elevmøde og kommer langvejs fra, kan I tage med mig til Ørbæk og overnatte her, er I mange, behøves det nok ikke, da I jo så kan slå jer sammen om en fælles krog af skolestuen.

En rigtig glædelig jul og et godt nytår og på gensyn til sommer ønsker

Gurli Petersen, Libavej 14, Ørbæk, Fyn.

P.S.: Som I ser, har jeg ikke skiftet efternavn.

København, d. 18/11 1965.

Kære alle fra vinteren 1955-56!

Efter opholdet på Ringe efterskole gik jeg hjemme hos mine forældre. 1. november fik jeg en læreplads i handels- og kontorfaget hos K. Olsen, Ringe, der var jeg så til 31. december 1957, da læreforholdet ophørte på grund af Olsens død; derefter fortsatte jeg læretiden 1. februar 1958 hos Mogens Probst i Odense, der var jeg til 1. august 1961.

Efter denne tid har jeg været andre steder i Odense.

I oktober 1963 rejste jeg her til København, da jeg fik stilling ved Amagerbanen i Kastrup ved lønningsboghoderiet.

Men, jeg kan stadig væk ikke undvære Fyn og søger også tilbage, så snart jeg har en stilling derovre. Udenlandsrejser har jeg ikke haft nogen af. I er vel gift eller forlovet alle sammen, jeg er hverken gift eller forlovet.

Det var et lille resumé over min tilværelse i de forløbne år.

Til slut sender jeg mange venlige hilsener til såvel forstander Hedemann, lærere og lærerinder samt kammerater fra vinteren 1955-56 samt en glædelig jul og et godt nytår.

Mogens Jørgensen, Grækenlandsvej 151¹ København S.

Tingsted, d. 19/11 1965.

Jeg var først to år i forretning, så et år i huset, derefter to år på et korn- og foderstoflaboratorium. Så blev jeg gift og flyttede til Falster, hvor vi købte os et hus. Min mand er kogemester på en konserverfabrik. Vi har en dreng og en pige.

Connie Hansen (Larsen), Tingsted pr. Nyk. F.

Pårup, d. 23/11 1965.

Kære elevkammerater 1955-56!

Efter skoleopholdet var jeg et år i Ribe. Derfra rejste jeg

til Norge, hvor jeg tilbragte 1½ vidunderligt år. Det var svært at forlade dette dejlige land, men jeg havde besluttet at forsøge at komme ind som sygeplejeelev på Odense Amt og Bys Sygehus. Det lykkedes, efter at jeg en vinter havde taget privattimer i dansk, regning, fysik og kemi. I foråret 1959 begyndte en spændende, krævende og dejlig elevtid. Med mange lektier — »bækkensvingning« o.s.v. I efteråret 1962 var elevtiden slut, og endnu engang farvel til en flok gode elevkammerater. Jeg er blevet på OABS og er nu 1. assistent på en øre-, næse-, halsafdeling.

For 2½ år siden blev jeg forlovet med en malersvend. Vi har nu købt et dejligt hus i Pårup og skal giftes d. 27. novbr.

Kan man næsten ønske sig mere på 10 år? — et dejligt arbejde og jordens bedste mand!

Hilsen fra

*Birte Nicolajsen (Madsen), Spangsvej 50,
Pårup pr. Villestofte.*

Herning, den 22/11 1965.

Kære gamle elever!

Efter en dejlig sommer på Ringe efterskole kom jeg i huset hos en dyrlæge i Snejbjerg, hvor jeg var i 10 mdr. Derefter tog jeg til Herning også som husassistent i en større villa, hvor jeg lærte en masse. Dog måtte jeg rejse derfra efter et ½ år, da jeg fik mulighed for at komme i lære i en manufakturforretning. Jeg er stadigvæk ansat i samme firma, nu som afdelingsleder i kjoleafdelingen. Vi er 38 ansatte og i min afd. er vi syv damer. Jeg kan vældig godt lide mit arbejde, da det er meget afvekslende. Det medbringer en del rejser og til tider lidt aftenarbejde, men det betyder ikke så meget.

Under min læretid lærte jeg min mand at kende. Vi blev gift d. 2/6 1963. Han er købmand hjemme hos sin far. For 2 år siden startede han og min svoger endvidere en legetøjsforretning, som min svigermor passer. Nu mangler vi kun at få nogle børn, som kan aftage nogle af de mange sjove ting, men det kommer vel også en dag.

Foruden mit arbejde spiller jeg en del håndbold i min fritid (min mand spiller fodbold). Jeg har været på udvalgt

hold nogle gange, og det har været meget sjovt. Man finder en masse dejlige kammerater over hele landet.

Til slut vil jeg gerne sende en hilsen til gamle kammerater samt hr. Nielsen, frk. Petersen og hr. Hedemann. Skulle nogen komme til Herning er min adresse:

*Astrid Uhrskov, født Petersen, Fynsgade 64,
Herning.*

Stengade, d. 18/11 1965.

Kære kammerater!

Jeg husker så tydelig den novemberdag for 10 år siden, da vi kom til Ringe efterskole. Noget af det første, vi på »Aftenrøden« foretog os, var at låse os selv inde, så vi kom luskende for sent til aftenmaden, men bortset fra det, havde vi en dejlig og lærerig vinter. Efter skoleopholdet var jeg stuepige på en stor gård, »Møllegård« her på Langeland, 1 år. Så var jeg hjemme igen for at hjælpe mine forældre, og hvor jeg benyttede sommeren til at få kørekort, være med på skolens tur til Harzen og brække en arm; det kostede 6 uger på sygehuset, så jeg måtte blive hjemme om vinteren også. Så rejste jeg til »Bankegården« i V. Hæsinge. Der var jeg et halvt år og fortsatte så til Fåborg hos en overbetjent på Parkvej og derefter V. Åby hos en fabrikant og til slut som kokkepige på Gelsted Ungdomshjem. Jeg blev gift oktbr. 61 med en landmand, vi bor hos mine forældre, hvor vi hjælper til. Jeg har nu i efteråret plukket æbler i en plantage en kort tid, det kan ikke blive så meget, da vi har to drenge, Per på 3½ og John på 16 måneder. Det er et par rigtige krudtkarle, der forstår at sætte det hele på den anden ende. Det kunne være morsomt, om en del af os kunne samles til julefesten. Skulle nogle af jer komme på disse kanter, er I hjertelig velkommen.

Lærere, lærerinder og kammerater fra vinteren 55-56 ønskes en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Lise Jensen, f. Madsen, Tullebølle, Langeland.

Søndag d. 21/11 1965.

Den sommer, jeg havde på Ringe efterskole, er en af de bedste, jeg har haft. Vi lærte en masse gode ting, og de gav os en god støtte senere ude i livet.

Efter skoleopholdet kom jeg i huset i Løgstør, hvor jeg var et år. Så fik jeg en læreplads i en brugsforening, hvor jeg var i 5 år; ellers har jeg haft et par pladser mere. De sidste 2½ år har jeg været ved en købmand i Ålborg, men jeg holdt op den 15. november.

I mellemtiden er jeg blevet forlovet med en smed. Vi har bygget hus i Gedsted nu i sommer, så jeg har travlt med at male og tapetsere i de her dage. Vi skal giftes den 11. december.

Nu bliver det spændende og se, hvad I andre har oplevet.

Til slut vil jeg ønske alle lærere og elever fra sommeren 1956 en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Inge Kragh Laursen, »Søgård« pr. Faarup.

Sorø, d. 22/11 65.

Kære kammerater!

Ti år er gået — og nu er det vores tur til at berette om den tid, der er gået.

Da jeg rejste fra efterskolen, skulle jeg som alle unge tage stilling til hvilken uddannelse, jeg skulle vælge. Det huslige har altid interesseret mig, så jeg valgte økonomiuddannelsen. Jeg havde først et par pladser i huset, først hos en landbrugskonsulent med fire børn, derefter på en gård ved Høng. Jeg var på et sommerpensionat for at lære finere madlavning den sidste sommer, inden jeg kom ind som elev på Nykøbing sygehus i 1959. Der var jeg de to første år af min praktiske uddannelse, og det sidste år var jeg på Holbæk centralsygehus.

I den tid gik jeg til kemi og fysik på sygeplejeforskolen; det er meget nødvendigt i den teoretiske uddannelse. Den består af to måneders forskole pr. korrespondance og et halvt år på skole i København. Det var seks lærerige måneder med kemi, hospitalsøkonomi, varekundskab, ernæringslære, kostplanlægning, kostberegning, levnedsmiddelhygiejne, teoretisk og praktisk diatetik.

Derefter kom jeg tilbage til Nykøbing som assistent, hvor jeg blev i otte måneder. Nu er jeg ansat på Sorø sygehus på andet år.

Min forlovede er medhjælper i sin mors købmandsforretning; vi regner med at bygge hus og gifter os til foråret.

Det var lidt af, hvad jeg har bedrevet i de ti år, som er forløbet.

Hermed hilsen til gamle elevkammerater, en særlig hilsen til forstander Hedemann, lærere og lærerinder.

Marie Højvang, Amtssygehuset, Sorø.

Frederikshavn, d. 21/11 1965.

Kære allesammen!

Tiden siden vi havde en dejlig og lærerig vinter på skolen føles kort, men når man tænker tilbage, er der alligevel sket meget. — Det har været gode år for mig.

Sommeren efter skoleopholdet var jeg hjemme. Året efter havde jeg plads på en gård i nærheden af mit hjem, der var meget at gøre både ude og inde, men det var flinke folk med fire herlige småpiger.

Birte, som jeg havde haft forbindelse med siden skolen, var rejst til Norge, hun skaffede mig en plads hos en skibsreder på Bygdøy ved Oslo.

Der havde jeg en pragtfuld tid, så og lærte meget, familien, jeg var hos, var ualmindelig søde. Nordmændene og den norske natur er noget helt for sig, jeg længtes meget tilbage, da jeg efter et år rejste hjem.

Derefter var jeg hos en damefrisør i Hornsyld ved Horsens, der passede jeg hus og tre små børn. Men der blev jeg klar over, at jeg ville have en uddannelse. Jeg søgte ind som økonomieleve på centralsygehuset i Esbjerg, der var et halvt års ventetid.

I mellemtiden havde jeg plads på en stor gård ved Haderslev. Der var en masse unge mennesker — liv og glade dage.

Første maj 1960 begyndte jeg som elev, det var noget helt andet, men jeg blev meget glad for arbejdet, jeg havde tre gode og lærerige år.

Efter endt elevtid tog jeg i sommeren 1963 på Frederiksborg højskole ved Hillerød, det var en ganske vidunderlig tid. En dejlig form for ferie, hvor man samtidig fik indblik i meget, som man aldrig havde tænkt over.

Da jeg først kunne komme på skole til november, tog jeg

plads som kokkepige på en efterskole i Espergærde. Tiden på økonomaskolen var en god tid trods meget arbejde. På grund af lokalemangel lærte man kun de 30 af skolens 90 elever at kende, men vi havde et meget fint kammeratskab i vores klasse.

Den første maj 1964 stod jeg for første gang med et eksamensbevis i hånden. — Resultatet var blevet langt over forventning, så jeg var henrykt.

Fra 15. maj havde jeg fået stilling som assistent på Kommunehospitalet i Frederikshavn.

Her har jeg nu været i halvandet år og er meget glad for det. Jeg har en dejlig lejlighed, som bliver meget svær at rejse fra, men jeg skal snart ud at se noget andet. — Jeg er stadig ikke gift, så jeg kan gøre, hvad jeg har lyst til. —

I sommer var jeg på en otte dages tur til Norge, det var herligt. Turen gik til østlandet, vi så masser af fjeld, vandfald og skøn natur. Meget storslået var det at køre gennem Hardangervidderne over trægrænsen i 1000 meters højde og med evig sne langs vejene. En sejltur på Hardangerfjorden kom vi også på. I fire dage boede vi på et ganske dejligt højfjeldshotel i nærheden af Rjukan, der havde vi mange fine ture fra.

Hermed de bedste ønsker om en glædelig jul og et godt nytår til alle kammerater, lærere og lærerinder fra vinteren 1955-56.

Ingrid Børsting, Skelvej 34 b, Frederikshavn.

»Rugård«, d. 22/11 65.

Kære kammerater!

Efter en dejlig sommer på efterskolen havde jeg forskellige pladser i huset. Den første var på Slabækgård på Syd-fyn, der var jeg et halvt år. Så gik turen tilbage til Langeland, hvor jeg kom på en stor gård, der var jeg 1½ år, kom hjem 1 år, tog derefter på Vejle husholdningsskole, hvor jeg havde en dejlig vinter. Derfra kom jeg i huset på Middelfart apotek, hvor jeg var i 11 måneder. Så blev jeg gift. Og nu er jeg på Rugård, hvor min mand er forvalter. Og vi har en dreng på godt 2 år.

Jeg vil slutte med at ønske glædelig jul og godt nytår til lærere og elever fra sommeren 1956.

*Kirsten Johansen, født Rosholt,
Rugård pr. Veflinge.*

Fåborg, d. 23/11 1965.

Medens jeg gik på skolen, besluttede jeg at ville tage præliminæreksamen, dengang var der ikke noget sted i nærheden af, hvor jeg boede, hvorfra jeg kunne tage præliminæreksamen, det nærmeste var faktisk Midt fyns præliminærkursus, og da jeg i forvejen kendte Ringe, så var dette da også helt i orden. Da jeg var færdig på efterskolen, var jeg imidlertid træt af alt dette med at gå i skolen, så jeg besluttede mig til at vente med at påbegynde præliminærkursus til næste år — desuden var det også helt rart at tjene lidt penge. Jeg var hjemme om sommeren, og da vinteren nærmede sig, fik jeg arbejde på et maskinværksted som arbejdsdreng. Tiden gik, og det blev tiden atter at påbegynde skolen, det var i foråret 1957. Der fulgte herpå 2¼ år, hvor der var nok at tage fat på, jeg rejste fra Fåborg til Ringe hver dag, og al denne rejsten tog en hel del af tiden, så det var ikke vanskeligt at få aftenerne til at gå — og dejlig var den dag, hvor vi fik eksamensbeviset stukket i hånden, selv om det trods alt havde været en dejlig tid på MP.

Nu stod jeg der, hvilken vej skulle jeg vælge, det er ret vanskeligt at vælge sin livsstilling. Først var det min hensigt at søge ind til toldvæsenet, men da de kun søger elever en gang om året, og dette allerede var for sent, så måtte jeg slå det ud af hovedet. Kort tid efter fik jeg imidlertid tilbudt en læreplads som »træmand« i Fåborg Tømmerhandel. Det har jeg heller aldrig siden fortrudt. Det var en læreplads, hvor jeg fik lov at prøve alt indenfor kontor og handel. Efter en 4-årig læretid og en afsluttet handelsmedhjælpereksamen oprandt den store dag, hvor jeg skulle til at trække i kongens klær'. Jeg var blevet indkaldt til Fyenske Livregiment, og startede med en 6 måneders rekruttskole i Fredericia for senere at blive flyttet til Odense. Det var ikke særlig spændende i starten, men efterhånden som centime-

termålet bliver kortere og kortere, så glemmer man alle strabadserne og tænker kun på alle de morsomme episoder, man har haft i løbet af soldatertiden; desuden finder man her et kammeratskab, som man vel næppe senere hen vil finde. Alligevel glæder jeg mig til den 30. dec., hvor jeg atter kan trække i det civile tøj og igen tage fat på arbejdet. Først skal jeg nogle måneder i min læreplads og senere, når foråret kommer, skal jeg til Sverige, for der at øge kendskabet indenfor branchen, senere er det min hensigt at rejse til England og lære mere, ikke mindst for sprogets skyld. Det gælder om at se sig om, medens man hverken er forlovet, gift eller på anden måde straffet.

Dette var, hvad der er hændt mig i løbet af de 10 år, siden jeg forlod Ringe efterskole. Jeg glæder mig nu til at høre, hvorledes alle I andre har det. Til slut en hilsen til forstander Hedemann, lærere og gamle kammerater med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Peter Elmelund Hansen, Bjerne mark pr. Fåborg.

Nordløse, november 1965.

Kære allesammen!

Efter at jeg var rejst fra Ringe, fik jeg plads hos mejeribestyreren i Håstrup. Der var jeg 1 år. Derefter var jeg på en gård i Hillerslev et år.

Derfra tog jeg til Vestjylland på skovridergården i Hoven ved Tarm. Vinteren 59-60 tilbragte jeg på Rødding højskole. Det var virkelig en vinter, jeg fik udbytte af.

Derfra tog jeg med en veninde til Samsø om sommeren. Vi cyklede rundt på hele øen og så alle de smukke steder.

Da det blev vinter, rejste jeg til Fyn. Der fik jeg plads hos en dyrlæge i Hårby. Efter ½ år rejste jeg til Jylland igen. Denne gang hos en installatør i Vejen. Da jeg havde været der 1 år og fået prøvet at passe børn, som altid har haft min interesse, sagde jeg farvel og rejste så til Fyn igen for at blive gift med Peder.

Vi har købt en gård i Jordløse Holme, Jordløse, ca. 15 km fra Fåborg. Her er vi glade for at bo. Peder arbejder i Håstrup her i vintertiden, så passer jeg bedriften og vore 2 småpiger, som er 3 og 1 år.

Jeg vil slutte med en hilsen til alle kammerater og lærere fra vinteren 1955-56. Venlig hilsen fra

*Grethe Jensen (f. Hansen), Jordløse Holme,
Jordløse.*

Tåstrup, d. 21/11 1965.

Kære gamle skole og dens elever.

Som de fleste nok husker, fik Finn fra Rindsholm og jeg plads på en stor gård 3 km fra Ringe, og vi fik mange dejlige kopper kaffe med en snak til den sommer på skolen samt dens fester. Finn var der et halvt år, jeg et helt, hvorefter jeg rejste på Ravnholt ved Ryslinge. Der var jeg et år. Så syntes jeg, at det ville være rart at se Jylland igen, selv om jeg faldt godt til på Fyn og havde mange venner der.

I Jylland var jeg også på et par store gårde, hvor jeg var ladefoged og underforvalter.

Min værnepligt aftjente jeg i Århus — en dejlig tid.

Så syntes jeg, det kunne være rart med et skoleophold igen, så det blev »Næsgård« landbrugsskole, som skulle døje med mig i 9 måneder. Under dette skoleophold blev der en studierejse til Tyskland i nogle dage.

Ja, dejlig er kartofler, bare man selv er fri for at samle dem op, så det var ikke noget for mig. Nej, der var kun maskiner for mig. Altså tog jeg arbejde ved et entreprenørfirma først i Jylland, senere her ved København, men det gav for lidt, jeg måtte prøve for mig selv, og en ven og jeg gik sammen og købte flere maskiner, men det var for stor en bid, vi skiltes igen med nederlaget. Så var der jo ikke andet end at prøve igen med lidt forsigtighed, og nu står jeg med 2 maskiner, som snart må i vinterhi på grund af frost, men jeg klager ikke, for de har gået timer nok i år, og dertil kommer, at jeg blev gift med en rar lille en for godt en måned siden, så vi tager hvedebrødsdagene nu.

Men skulle vejen falde forbi, er kaffekanden hurtig varm for gamle kammerater.

Til slut de kærligste hilsner og al fremgang til skolen samt nye og gamle elever.

Leif Jensen, Strøhuse, Tåstrup, Sjælland.

Romdrup, nov. 1965.

Kære kammerater!

Det er med glæde at sende jer alle en hilsen herigennem elevskriftet.

Da vi rejste fra skolen, fik jeg igen plads i huset et årstid og derefter på Hinderupgård ved Odense som kokkepige. Da jeg havde været der i 1½ år, fik jeg igen lysten at komme på skole. Den gang på Skårup husholdningsskole, det var vinteren 1959-60. Her havde man også fem dejlige måneder, hvor vi lærte en masse, både daglig som finere madlavning.

Efter dette skoleophold tog jeg igen plads som kokkepige, den gang helt oppe ved Hadsund på en stor gård, »Gl. Wiffertsholm«, der havde jeg en meget god plads og blev der omtrent i fem år. Mens jeg var der, blev jeg forlovet.

Så sidste år i november blev jeg gift, så flyttede vi nærmere mod Ålborg, til Romdrup, hvor min mand fik plads på Romdrupgård, og hvor vi bor i et tilhørende hus lidt derfra.

Jeg vil slutte med ønsket om en rigtig god jul og et godt nytår. — Sendes til jer alle sammen fra sommeren 1956.

*Birthe Poulsen, f. Nielsen, Romdrup pr. Klarup,
Østjylland.*

Haslev, d. 23/11 65.

Kære lærere og kammerater fra sommeren 1956!

Efter de 5 dejlige mdr. på Ringe efterskole var jeg i huset, dels hjemme, dels i Hillerød, Holte og i England. Ind imellem var jeg på husholdningsskole på »Ankerhus« i Sorø. Igen 5 gode mdr.

I England var jeg hos en familie i Hastemere syd for London. Det var et dejligt og lærerigt år. Jeg havde meget fri, så der blev tid til at se en del af England, var bl. a. i Oxford, Portsmouth og selvfølgelig i London. I min sommerferie besøgte jeg en veninde i Paris, hun var i huset dernede. Paris er noget helt for sig selv, der er en egen stemning, som ikke kan beskrives men skal opleves.

Efter opholdet i England var jeg igen på husholdningsskole, også på »Ankerhus«. Denne gang på et 3 mdr.s kursus, hvor jeg samtidig gik til forberedelse til optagelsesprø-

ven på husholdningsseminariet. Jeg bestod og begyndte så i maj 61 at læse til husholdningslærerinde.

Da jeg havde været så glad for mit efterskoleophold, var det jo meget naturligt, at jeg efter endt uddannelse søgte ind på en tilsvarende skole. Det blev på Stevns ungdomsskole, jeg kom til at prøve kræfter. I kan tro, det var spændende pludselig at skulle på den anden side af katederet. Samtidig med arbejdet på skolen havde jeg to hold i »moderne husførelse« i Boestofte og Faxe kommunale ungdomsskoler.

Det blev kun til et år på Stevns ungdomsskole, nu havde jeg nemlig været forlovet i 5 år, så det er vel ikke underligt, at vi længtes efter at få vores eget hjem. Vi blev viet den 15. maj 64 i Vallekilde kirke. Min mand er kommis i en isenkramforretning her i Haslev. Vi bor i et helt nyt kvarter, så her er noget bart, inden træer og buske vokser til. Men det er rart at bo i et nyt hus.

I øjeblikket går min meste tid med at passe mand, hus og vores lille Anne på 4 mdr., men har dog et hold til husgerning i aftenskolen. Anne er selvfølgelig, i vores øjne, det dejligste barn, som endnu er født.

Til slut ønskes I alle en glædelig jul og et godt nytår.

Lene Nielsen (f. Jensen).

Sdr. Nærvå, nov. 1965.

Kære kammerater og lærere 1955-56.

Oh — ja — så er 10 år gået, siden vi begyndte på Ringe efterskole. Det gik rigtig op for mig, da jeg havde en bekendt, som begyndte dernede nu her i nov. Ja, meget er sket, siden vi grædende skiltes hin råkolde martsdag. Om det just var så koldt, kan jeg ikke huske, men jeg tror, vi følte at det var så koldt som noget, at vi nu skulle skilles og måske aldrig ses mere. Mange har jeg da heldigvis set nu eller da.

Da jeg nogenlunde var kommet mig over afskeden i Ringe, rejste jeg ud i min plads hos en gartner. Der var jeg kun en sommer, så fik jeg plads på en gård i Marslev, hvor jeg var et år. Jeg var nu dumpet ind i et godt, solidt landbysamfund, hvor vi hyggede os sammen, gammel som ung. Novem-

ber 1957 rejste jeg på Odense fagskole, hvor jeg lærte at sy (prøvede på det) i et ½ år.

Efter den tid syntes jeg, det var tiden, jeg fik set noget af vores lille Danmark. Jeg havde pladser i Sdr. Jylland, Sydfyn og Sjællands Odde. Det var vidt forskellige pladser og egne, men det var sjovt at følge de forskelliges skikke og væremåde. Jeg var i Sdr. Jylland 9 km fra Haderslev på det tidspunkt, båden på Haderslev dam gik ned. Det ramte nok os mere der var i nærheden end andre. Det var, som hele egnen med ét blev forandret.

Det meste af året 1960 måtte jeg tilbringe i mit hjem. Jeg var blevet syg, men endelig efter 3 uger på sygehuset og lidt rekreation var jeg i fuld vigør igen, og i marts 1961 begyndte jeg min uddannelse indenfor børne- og ungdomsforsorgen. Jeg var 1½ år på børneoptagelseshjem i Odense. Det, jeg der så og hørte på 1½ år, var mere end jeg i mine første 21 år aldrig havde kunnet drømme om eksisterede. Jeg blev hurtigt klar over, at her var noget at tage fat på. Men for at nå videre, skulle jeg på højskole og seminarium. Sept. 1962 rejste jeg til Fuglehjerg mellem Slagelse og Næstved, for at begynde på et højskoleophold på Hindholm højskole. Det var alm. højskole, men med børneforsorg og psykologi som speciale. Jeg blev, inden jeg rejste, meldt ind på seminariets 10 mdr.s kursus samme sted, begyndende sept. 1963. I de 7 mdr. derimellem var jeg på et børnehjem i Nyborg. Det var straks noget andet end det første, jeg var på. Det her var børn, der var faldet til, hvor imod de andre næsten alle lige kom fra det, de skulle tages fra.

Nå, men jeg fik så endelig de skoleophold afsluttet med nerver, eksamen, eksamensgilde, beviser og alt, hvad der nu hører sig til. Den 1. august 1964 begyndte jeg på et pighjem i Odense. Der tøffer jeg rundt endnu, men kun i arbejdstiden.

Indimellem jeg har faret land og rige rundt, er jeg da også nået og blevet forlovet og gift. Jeg blev den 18. sept. i år i Lumby kirke gift med Kjeld, som er snedker. Vi har bygget hus i Sdr. Nærå ikke langt fra Ringe. Det er et dejligt, stort gulstenshus på 110 m² plus garage og kælder under det hele. Det ligger, så vi har luft og åben himmel omkring os og en

dejlig udsigt over en eng med Sdr. Nærå fri- og efterskole som baggrund. Huset er knap færdigt endnu, for vi har selv lavet tømrer- og malerarbejdet, men vi håber at blive færdige oven på til jul. Er der nogle, der kører på hovedvej 9 mellem Odense og Ringe, er det lige et smut herved til os.

Jeg vil slutte med at ønske gamle og nuværende elever — ditto lærer-inder en riglig glædelig jul og godt nytår.

Else Hansen, f. Rasmussen, Åvejen, Sdr. Nærå.

Kære kammerater.

Så er der gået 10 år, siden vi havde 5 uforglemmelige måneder på efterskolen i Ringe. Det er ikke til at forstå, hvor tiden dog er blevet af. Det blev jo den tid for os, da vi alle først rigtig skulle ud i livet og finde os en plads der, for vi kunne jo ikke blive ved med bare at gå og have det dejligt mellem sine venner på skolen, det skulle jo få en ende.

Jeg kom i huset, et års tid efter jeg forlod efterskolen, for jeg mente da også selv, at jeg havde godt af at komme ud at lære det huslige, især madlavning som interesserede mig mest, hvad jeg også var så heldig at få lov til. Men efterhånden havde jeg fået lyst til at komme i forretning. Jeg kom så i lære i en manufakturforretning i Jelling. Det var jo ikke langt hjemmefra, men da lærepladserne jo ikke lige hang på træerne og jeg havde familie, jeg kunne bo hos, syntes vi, det nok kunne gå. Og jeg må sige, at jeg aldrig har fortrudt det, da jeg var meget glad for at være der. Det gjorde vel også nok lidt til, at jeg fandt min ven derovre, og at vi i mellemtiden er blevet forlovet.

Da jeg blev udlært, blev jeg stadig derovre omkring. Jeg fik en meget lærerig plads i en ret stor manufakturforretning i Vejle, hvor vi var omkring 25 ekspeditricer og ekspedienter. Der var jeg i 2½ år, så havde jeg fået lyst til at komme på skole igen. Sidste vinter rejste jeg over på Hørsholm højskole, det var sandelig også en dejlig og uforglemmelig vinter.

Da jeg blev færdig på højskolen, havde jeg fået lyst til at kikke lidt nærmere på, hvordan arbejdet foregår på et kontor. I sommer var jeg da så heldig at få en kontorplads i

Ringe, hvor jeg har det vældig godt. Jeg bor hjemme hos mine forældre, hvad de ikke mindst er glade for, da jeg jo snart ikke har været herhjemme i nærheden, siden jeg rejste fra efterskolen.

Til slut vil jeg gerne sende en venlig hilsen til alle lærere og elever fra vinteren 1955-56.

Ingrid Broholm, Gestelev pr. Ringe.

Melby, d. 24/11.

En hilsen til sommerpigerne 1956!

Jeg modtog med glæde Hedemanns brev, og vil nu i korte træk fortælle, hvad jeg har oplevet, siden jeg forlod Ringe efterskole. Først rejste jeg til Krogsbølle central, hvor jeg var telefonistinde i 4 år. Derefter kom jeg på et kontor i Odense. I 1962 traf jeg min mand. Og i sommeren 1964 tog jeg på husholdningsskole i Søhus; da jeg kom derfra, blev vi gift. Vi bor i Melby, hvor vi har en gård på 36 tdr. land, så vi har nok at bestille.

Til slut mange hilsener til Hedemann, Ingrid, lærere og kammerater fra sommeren 1956, samt ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Kirsten Pedersen, f. Larsen, Melby pr. Jullerup.

Bogense, d. 24/11 65.

Kære gamle kammerater!

Da jeg rejste fra skolen foråret 1956, var jeg hjemme et halvt år, men der havde jeg ikke ro på mig, jeg ville ud at lære noget. Jeg havde så forskellige pladser i huset, både i byen og på landet plus et år på Hårby kro; det var meget lærerigt. I begyndelsen var det ret strengt, men når først man kommer ind i den rytme, gik det fint. Vi arbejdede fra 7 morgen til 11 aften med 1½ time fri midt på dagen plus en ugentlig fridag, men ikke en lørdag-søndag, for det var jo de dage, hvor vi havde mest at lave. Det var en dejlig tid, for det gik altsammen med godt humør.

Og lære at sy kunne jeg godt tænke mig, så jeg tog til Odense og gik på sy- og tilskærerkursus et helt år, det sidste halve år er faktisk baseret på undervisning, så må man kalde sig faglærerinde i syning og tilskæring.

Da jeg var færdig på skolen, skulle jeg have noget arbejde igen, og jeg ville jo helst fortsætte med noget af det, jeg lige havde lært.

Jeg søgte i højskolebladet og fik en del tilbud, men det måtte ikke være for langt væk, da jeg var forlovet dengang og min ven boede på Fyn. Det nærmeste var en ungdomsskole, der lå i Sydvestsjælland. Der begyndte jeg så den 2. maj, jeg skulle lave mad til ca. 30 personer hver dag, og ved siden af havde jeg kjolesyning med pigerne i alt 6 timer om ugen. Det var også en dejlig tid, med masser af arbejde og mange oplevelser, for der sker jo noget på en skole altid.

Det er morsomt at have med unge mennesker at gøre, selv om der kan være mange problemer ind imellem, og desuden er det jo også en vanskelig alder.

I juli i år blev jeg gift og bor nu i Bogense. Vi har fået en dejlig lejlighed med udsigt ud over havnen, min mand er værkfører og arbejder lige ved siden af på Bogense jernstøberi og maskinfabrik.

Til slut mange hilsener og glædelig jul til elever og lærere vinteren 55-56.

*Karen Balle (f. Christiansen), Adelgade 2,
Bogense.*

Kastrup, d. 24/11 65.

Kære alle fra sommeren 1956.

Efter opholdet på skolen var jeg på telefoncentralen i Grønbjerg i 1½ år.

Det var så min mening at blive sygeplejerske, men jeg blev i stedet sygemedhjælper og var på Vejle amts sygehus, indtil jeg giftede mig den 9. juli 1960. Vi var på en dejlig bryllupsrejse til Rom.

Min mand er ansat i SAS, og vi bor i Kastrup nær lufthavnen. Den 20. marts 1963 fik vi en dejlig datter, Susanne, som jeg siden har gået hjemme og hygget mig med.

Men før den tid havde jeg et job som ekspeditrice i et ismejeri her i Kastrup, det var jeg glad for. Men da vi ventter familieførgelse til foråret, varer det nok længe, inden jeg kommer til at arbejde igen.

Til slut de bedste ønsker om en glædelig jul samt et godt

nytår til hr. Hedemann, lærerpersonalet og alle elever fra sommeren 1956.

*Alis Pedersen, f. Sørensen, Alleén 77¹ th.,
Kastrup.*

Højbjerg, d. 23/11 65.

Kære alle.

Der er jo sket en hel del i den tid. For mit vedkommende tog jeg først præliminærksamen fra Glamsbjerg fri- og efterskole. Derefter var jeg hjemme i 14 måneder. Jeg kom så ud at tjene i august 59 på en gård på Sydfyn. Der var jeg til maj 60, hvor jeg tog på husholdningsskole i Hadsten i 5 måneder. Derefter var jeg hjemme til marts 61. Så tog jeg til Norge og var der et år. Da jeg kom hjem, blev jeg hjemme til november, hvor jeg blev gift. Det første år, vi var gift, havde vi en bestyrerplads ved Varde. Nu har vi mit hjem i forpagtning. Vi har en lille pige på 14 måneder og venter en lillebror eller -søster.

Hilsen til alle fra

*Karen Andersen (f. Pedersen), Højbjerggård,
Glamsbjerg.*

Fangel, d. 24/11 65.

Kære kammerater fra vinteren 1955-56.

Da jeg kom fra skolen, var jeg først hjemme et år. Så ville jeg se noget andet og fik plads hos Ejner Nørremose i Ellested, hvor jeg havde 2 meget gode og lærerige år. Derefter soldat, først i Fredericia og sidst i Odense. Som soldat var vi bl. a. 1 måned som gæster ved den engelske Rhinhær. Det var en stor oplevelse, ikke mindst fordi jeg kørte meget og fik set meget af Midtyskland, som jeg aldrig ville have gjort som turist.

Fra soldat tog jeg hjem og hjalp mine forældre, som på dette tidspunkt havde købt en gård i Fangel. Derfra til Korinth landbrugsskole, hvor jeg havde 6 meget lærerige måneder. Så fik jeg plads som fodermester på Lydinge mølle ved Korup i 2 år, fordi som landmand, tror jeg, må man lære alle produktionsgrene, så kan man altid vælge. Derfor tog jeg så plads som svinekontrollassistent i Odense

landboforening, så nu bor jeg hjemme og kan samtidig hjælpe mine forældre ved siden af.

Ja, som I jo kan se, er jeg en af de få, som har holdt fast ved landbruget, vel ikke så meget ud fra økonomiske synspunkter, men fordi jeg ikke tror, at man kan blive tilfreds og finde den rigtige arbejdsglæde uden ved det, som interesserer en.

Af udenlandstur har jeg foruden at være i Sverige med Hedemann, været deroppe 2 gange på besøg hos en landbrugsskolekammerat, og det har været meget interessant at kunne kigge deres landbrug lidt efter i »sømmene«, samtidig med at kunne nyde den prægtige natur. Sidste år var jeg i Harzen og Nordtyskland, det var også en dejlig tur, men dog ikke som Sverige.

Jeg er ikke gift, men forlovet.

Til slut vil jeg ønske Hedemann, lærere og kammerater en glædelig jul og et godt nytår og sige tak for en uforglemmelig vinter.

*Erik Korsgaard Larsen (Lange), Tuesmose,
Fangel.*

Harreskovhus, d. 20/11 65.

Efter skoleopholdet begyndte jeg som skovfogedelev, 1 år på Palsgård statsskovdistrikt, så 7 måneder på Asmildkloster landbrugsskole, et halvt år på Odsherred statsskovdistrikt, igen på Asmildkloster et halvt år, hvorefter jeg var klar til at begynde på de tre sidste læreår (i denne periode skal vi skifte distrikt hvert år).

Jeg tilbragte 1. år på Åbenrå statsskovdistrikt, 2. år i Herlufsholm skovene ved Næstved og 3. år på skovfogedskolen i Silkeborg, hvorfra jeg tog eksamen i efteråret 1961, denne eksamen foregik i Rold skov. Min værnepligt aftjente jeg som korporal ved Jydske Telegrafregiment i Århus, 18 mdr. Så aspirant halvandet år på Palsgård distrikt, og pr. 1. juli 1964 fik jeg assistentstilling ved Det danske Hedeselskabs 5. distrikt med tilhørende tjenestebolig, som ligger 12 km syd for Herning ved Kibæk. Her befinder jeg mig fint hos vestjyderne.

Er stadig ugift.

Jeg var med efterskolen i Sverige sommeren 56, derudover har jeg haft rejser med Silkeborg Idrætsforening, hvor jeg har spillet fodbold på klubbens 1. hold i fire sæsoner. I 61 spillede vi os op i 3. division, hvor vi dog kun kunne holde os et enkelt år; men mange oplevelser har jeg haft på vore ture landet rundt. I 1964 ferierede vi i otte dage i Rhüdesheim i Tyskland.

Til slut en hilsen til Hedemann og lærere samt til gamle skolekammerater. Venlig hilsen,

John Eriksen, skovfogedassistent,
Harreskovhus, Kibæk.

Fra Poul Hansen, »Lindeborggården«, har vi fået den sørgelige meddelelse, at hans datter, Tove Hansen, døde d. 10/11 64 af lungekræft.

Vi sender hendes forældre vor venligste hilsen og dyb medfølelse. Om Tove siger vi: Æret være hendes minde!

Karl Hedemann.

Kære gamle elever.

Fra Niels Lund har vi modtaget en levnedsbetegnelse, desværre er den indkommet, efter skriftet er gået i trykken. Jeg drager lige hovedpunkterne frem.

Efter opholdet her har han besøgt flere skoler, gymnastikhøjskolen i Ollerup, Langelands landbrugsskole og Breidablik.

Har haft forskellige pladser som landbrugsmedhjælper og kontrolassistent. Kom i sommeren 64 til USA på Tuborgfondets legat, som landbrugsstuderende. Har i vinteren 64-65 været på landbohøjskolen i Minneapolis.

I øjeblikket er han cowboy på en 14.000 acres stor kvægfarm i Californien. Adressen er:

Niels Lund, Hidden Valley Ranch,
Box 149 Dumigan 95937, California.

Allerførst vil jeg sige tak for, at også jeg må være med til at skrive til vort glimrende elevskrift, nu hvor der er gået 10 år siden, jeg var elev på Ringe Efterskole.

Som mange måske husker, var jeg allerede dengang temmelig rastløs, og det har absolut ikke fortaget sig i de mellemliggende år, snarere tvært imod. Jeg er ofte startet på forskellige kurser og skoler, hele tiden har jeg fået nye ideer, som syntes meget bedre og mere spændende end de forrige.

Ind imellem har jeg rejst Europa rundt på tommelfinger og derved oplevet en bunke. I længere perioder har jeg opholdt mig i Paris, hvor jeg blandt andet en overgang boede blandt en del kunstmalerere i Paris' kunstnerkvarter Montpernasse. Der forsøgte jeg mig lidt med malerkunsten, hvilket jeg dog ikke slap så godt fra, men morsomt var det nu alligevel. Mine rejser har også været rige på mange andre oplevelser. Mange skønne steder har jeg besøgt og truffet dejlige og hjælpsomme mennesker blandt lokalbefolkningen. Nætter, hvor man sov på stranden, under en dybsort himmel med funklende stjerner, på den franske Rivera og i Italien, under suset af palmerne og cikadernes sang, kolde dage og nætter i bjergenes sne. Ofte har jeg også været plaget af sult og har måttet tigge en smule mad. I Paris oplevede jeg endda en gang at komme i fængsel, på grund af at jeg var pengeløs og adresseløs. Det i sig selv var en meget morsom oplevelse.

Alt dette, vil mange af jer sikkert synes, er en smule skørt, men for mig har det været så ganske vidunderligt, da jeg ikke er videre traditionel.

Nu har jeg imidlertid bestemt mig til at blive herhjemme i Danmark og få noget ud af tilværelsen her. Så da jeg kom i august, fik jeg en dejlig stilling i et kontorvikarbureau, det er et meget interessant arbejde som bringer mig i kontakt med mange mennesker hver dag.

Mange andre ting har jeg prøvet i de 10 år der er gået, men det ville strække for vidt, at skrive om dem her.

Inge Nielsen, Sct. Hansgade 23, København N.
Telefon 352568.

Elevforeningens regnskab 1964—65.

INDTÆGT

Beholdning:	Kontant	49,78
—	Giro	15,05
September	1. Indkommet ved elevmøde	1.783,90
November	1. Renter i banken til 1/11	157,15
December	17. Hævet i banken	2.200,00
—	29. Indkommet ved julefest	784,50
Februar	16. Indkommet ved møde	248,00
—	Solgt elevskrifter	6.018,00
Marts	19. Renter på girokonto	24,32
Maj	1. Renter i banken til 1/5 65	178,37

Balance 11.459,07

UDGIFT

September	6. Musik ved elevmøde m. m.	560,84
—	26. Tilskud til elever	540,00
November	1. Renter indsat i bank	157,15
December	12. Frimærker	1.685,40
—	29. Musik m. m. ved julefest	488,70
Februar	16. Foredrag	100,00
—	16. Udgift ved møde	148,00
—	26. Trykning af elevskrifter m. m.	2.427,14
Marts	31. Udgift ved elevm. og julefest	1.555,00
April	28. Jubilæum	1.465,00
Maj	1. Renter indsat i bank	178,37
September	1. Betaling for girouddrag	1,86
—	2. Indsat i bank	2.100,00
—	1. Beholdning: Giro	38,37
	Beholdning: Kontant	13,24

Balance 11.459,07

FORMUE

Bankbog	11.217,44
Giro	38,37
Kontant	13,24
Sparekasse	353,13

Ialt 11.622,18

Ovenstående regnskab er dags dato gennemgået og fundet i orden. Kassebeholdningen var til stede. Bankbøger er os forevist.

Ringe, d. 4/9 65.

Thomas Nielsen.

Ester Torp.

Sommeren 1965.

Birte Hansen, Kerteminde
 Merethe Jensen, Odense
 Rigmor V. Jensen, Kolding
 Ulla Knudsen, Holse
 Else Kruse, Grønland
 Bodil Nielsen, Marslev
 Anna Fong Olesen, Odense
 Kirsten Pedersen, Gelsted
 Marianne Drejer, Vindeby
 Jytte Hansen, Gladsaxe

Vinteren 1965—66.

Emmy Skovlund Andersen, Flødstrup
 Kirsten Andersen, Lumby
 Hanne Annette Bendixen, Dræby
 Jytte Pedersen, København
 Susanne Geisler, Disko, Grønland
 Anna Katrine Hansen, Bågå
 Alice Hansen, Asperup
 Inga Henriksen, Kullerup
 Lilli Kirsten Hansen, Flødstrup
 Marit Karin Hansen, Fåborg
 Bende Jakobsen, Mastal
 Bende Jakobsen, Marstal
 Anni Lilja Jensen, Jægerspris
 Jonna Jensen, Asperup
 Karen M. Jørgensen, Gerskov
 Marianne Jørgensen, København
 Tove Møller Jørgensen, Slagelse
 Helga Ellegård Jønsson, Nellemose
 Ena Elin Larsen, Herrested
 Ingrid Merethe Madsen, Flintholm
 Jytte Mortensen, Oure
 Karen Mørck, Upernavik, Grønland
 Anna Ørbæk Nielsen, Kullerup
 Jytte Enggård Nielsen, Gelsted
 Kirsten A. Nielsen, Allested
 Linda A. Kruse Nielsen, Thurø
 Mette Østergård Nielsen, Odense
 Sonja Elise Nielsen, Dræby
 Minna Olsen, Ollerup
 Henny Lone Pallesen, Slagelse
 Minna Persson, Kværndrup
 Vivian Pedersen, Odense
 Jona Sigurdardottir, Bolbro
 Mona Annette Spangsgård, Herrested
 Gerda Vestergård, Hårslev
 Arne Andersen, Flødstrup

Jim Andersen, Herrested
Jens Chr. Bay, Spodsbjerg
Bent Christiansen, Svindinge
Holger Christiansen, Tryggelev
Helge Filbert, Jordløse
Ebbe Trøjgård Hansen, Stige
Harly Bjørn Hansen, Svendborg
Jens Damsgård Hansen, Sulkendrup
Otto Thorbjørn Hansen, Tullebølle
Karsten Hansen, Lohals
Find Iversen, Fruens Bøge
Bjarne Jensen, Slagelse
Mogens H. Jørgensen, Græsted
Henning A. Kristensen, Vindeby
Jens Ove Kristensen, Flødstrup
Hans K. Nielsen, Vantinge
Henrik Enggård Nielsen, Gelsted
Mogens Nielsen, Båge
Sørne W. Nielsen, Odense
Søren W. Nielsen, Odense
Benny Larsen, Odense
Helge Planck Larsen, Ullerslev
Morten Laurson, Ladby
Hans Henrik Lund, Ellerup
Lars Hylleberg Mouritsen, V. Åby
Max Bjørn Olsen, Båge
Bo Højris Pedersen, Ejby
Niels Meyer Pedersen, Ejby
Carl Erik Risbjerg, Jordløse
Klaus Spåre, København
Henning Stokholm, Kissendrup
Villy E. Svendsen, Gamby
Erik Einer Søberg, Allerød
Jørgen P. Thomsen, Lakkendrup
Poul Erik Weber, Stenstrup
Jørn Christoffersen, Skrøbelev